

NUMMER #71 MAART 2022

Raadhoud

MAGAZINE

Ruslandkenner
Evert van der
Zweerde

DE DRIJFVEREN VAN POETIN

Beeldreportage
postcorona

EERSTEJAARS PAKKEN
DE DRAAD WEER OP

MINISTER VOOR KLIMAAT
EN ENERGIE **ROB JETTEN**

**'Je schrikt je rot
over ons leegroven
van de planeet'**

colofon Radboud Magazine

is het kwartaalblad voor alumni en relaties van de Radboud Universiteit

Redactieadres (ook voor adreswijzigingen)

Marketing & Communications
Postbus 9102 | 6500 HC Nijmegen
Tel: 024-361 22 30
E-mail: info@alumni.ru.nl

Redactie

Paul van den Broek (bladcoördinator),
Eva Naus

Medewerkers aan dit nummer

Richard Donk,
Jos Joosten,
Inge Mutsaers,
Mathijs Noij,
Bea Ros,
Marieke Smid,
Wout Waanders,
Machiel van Zanten (eindredactie),
Peter Zunneberg

Fotografie

ANP,
Bert Beelen,
Duncan de Fey,
Erik van 't Hullenaar

Illustraties

Paul Lakwijk

Vormgeving en opmaak

Gloedcommunicatie, Nijmegen
www.gloedcommunicatie.nl

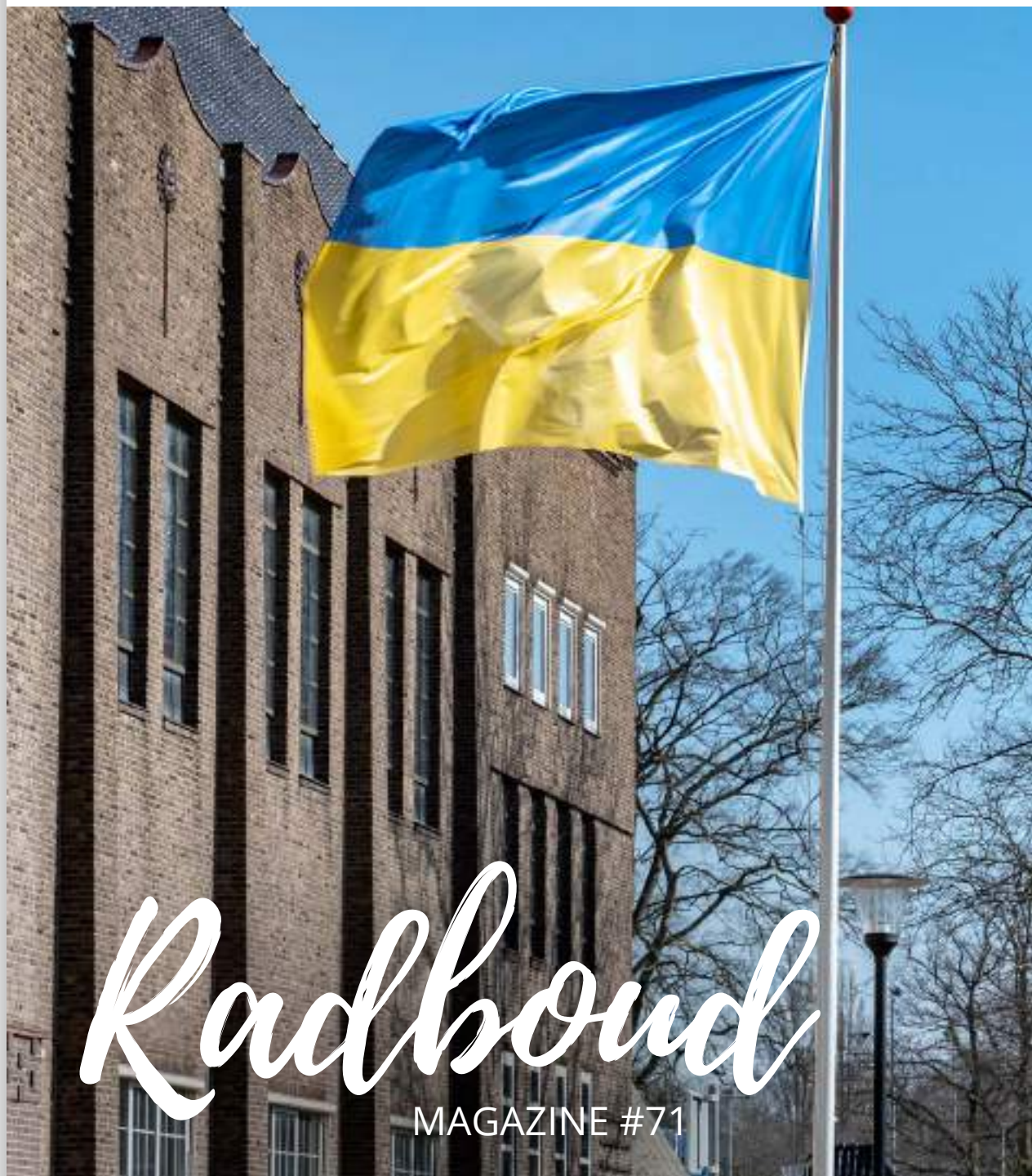
Drukwerk

Zalsman B.V.
*Radboud Magazine wordt gedrukt op
houtvrij offset en verpakt in
milieuvriendelijk rietsuikerfolie. Drukkerij
Zalsman B.V., levert 'CO₂-neutraal a la
Zalsman' een bijdrage aan een beter
milieu en een betere wereld.*

Redactieraad

prof. dr. Otto Boerman,
prof. mr. Paul Bovend'Eert,
Rob Janssen, MA,
prof. dr. Margot van Mulken (voorzitter),
drs. Koen Overeem,
Judith de Rooy,
prof. dr. Floris Rutjes,
drs. Mascha van Vark,
dr. Hartger Wassink

REDACTIONEEL

EEN VOLGENDE STORM

Nu de storm van de coronacrisis lijkt te gaan liggen, dient zich een volgende aan: de oorlog, die als een vloedgolf al te gemakkelijk het zicht ontnemt op de eerdere golven die ons overspoelden, of die op z'n minst in een ander licht plaatst. Juist dáárom maken we in dit nummer ruimte voor wat naar de achtergrond is verdreven: hoe herpakken onze eerstejaars hun studie en leven na de valse start van corona? Ook het vertrek van hoogleraar Angela Maas – ambassa-

deur voor het vrouwenhart – willen we niet geruisloos voorbij laten gaan. En in het grote interview geven we het woord aan Rob Jetten, alumnus van de Radboud Universiteit. Ooit kreeg hij de bijnaam 'klimaatdrammer', nu bekleedt hij in het nieuwe kabinet de ministerspost voor Klimaat en Energie. Zijn ambitie om de basis te leggen voor een duurzaam klimaatbeleid zetten we graag extra in de schijnwerpers. Is er dan helemaal geen aandacht voor de oorlog? Natuurlijk wel. Zie op de nieuwspagina's de ervaringen van medewerkers en studenten uit het oorlogsgebied, die zich zorgen maken over

INHOUD

< Universiteit wil vluchtelingen steunen met faciliteiten en onderwijs

- 6** Minister Rob Jetten wil de basis leggen voor een klimaatomslag
- 12** Studievrienden vinden elkaar in theater, taal en spelletjes
- 14** Ruslandkenner Evert van der Zweerde doet een boekje open over het Poetinsisme
- 23** Beeld: eerstejaars herstellen van een valse start
- 28** Honderd jaar kabinetten: steeds meer academici, maar vooral uit de Randstad
- 34** Cardioloog Angela Maas zwaait af: 'Mijn geluid is gehoord'

NIEUWE COLUMNIST **WOUT WAANDERS** OVER VERVLOGEN CORONATIJDEN

ZIE PAGINA 22

hun familie en de toekomst. En zie het gesprek met Evert van der Zweerde, hoogleraar Politieke filosofie en Ruslandkenner, die de situatie van beide kanten kan belichten. Zo ontstaat iets meer ruimte en wederzijds begrip, waarmee we de hoop willen voeden op wat rustiger vaarwater.

kortnieuws

TEKST PAUL VAN DEN BROEK EN VOXWEB

"HET IS EEN MOEILIJKE BOODSCHAP DIE BRANDSMA ONS BRENGT. MAAR DAT IS WAT HEILIGEN DOEN"

ONDERZOEKER AAN HET TITUS BRANDSMA INSTITUUT **INIGO BOCKEN** OVER DE AANSTAANDE HEILIGVERKLARING VAN TITUS BRANDSMA (IN MEI). BRANDSMA, VOORMALIG HOOGLERAAR EN RECTOR VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT, WERD AL ZALIG VERKLAARD VANWEGE ZIJN VERZET IN DE TWEEDE WERELDOORLOG. DE "MOEILIJKE BOODSCHAP" HEEFT BETREKKING OP BRANDSMA'S HOUDING OM OOK IN 'DE AGRESSOR' DE PERSOON TE BLIJVEN ZIEN, EEN OPNIEUW ACTUELE BOODSCHAP VOOR WIE IN DE VERLEIDING KOMT "IN IEDERE RUS DE INCARNATIE VAN HET KWAAD TE ZIEN". *Nederlands Dagblad*, 8 maart.

Vanwege de aangekondigde heiligverklaring is er een boek verschenen over Brandsma: *Van held tot heilige* (uitgeverij Adveniat). Zie ook: www.ru.nl/titusbrandsma

FOTO: DICK VAN AALST

Universiteit handhaaft persoonlijke banden met Russische wetenschappers

Meteen na de Russische invasie in Oekraïne heeft de Radboud Universiteit de 35 Oekraïense studenten in Nijmegen ondersteuning geboden. Ook universitaire medewerkers uit het getroffen land kregen het aanbod om contact op te nemen voor extra ondersteuning. Op institutioneel niveau volgt de universiteit het standpunt van de samenwerkende universiteiten in Nederland om de banden te bevriezen. De Radboud Universiteit werkt samen met universiteiten in Moskou en Sint-Petersburg; in deze laatste stad ook met het Nederlands Instituut aldaar. De persoonlijke relaties met wetenschappers uit Rusland blijven wel overeind. "Die zijn belangrijk om na de oorlog de banden met Russische instellingen weer op te bouwen", aldus Daniël Wigboldus, voorzitter van het college van bestuur. Als gebaar van steun wordt Huize Heyendaal 's avonds verlicht in de kleuren geel en blauw. Ook staat de universiteit ervoor open om Oekraïense vluchtelingen bij te staan met faciliteiten en onderwijs, zoals vorig jaar ook gebeurde bij vluchtelingen uit Afghanistan.

RADBOUD UNIVERSITEIT Oost-Europese Radboudianen over de oorlog

Een aantal studenten en promovendi uit Oekraïne, Rusland en andere landen in Oost-Europa wordt persoonlijk geraakt door de Russische invasie, zo blijkt uit een bloemlezing van getuigenissen op universitair nieuwsplatform *Voxweb*. "Het is moeilijk te beschrijven wat ik voelde toen ik hoorde dat Russische troepen Oekraïne waren binnengevallen. Ik kom uit de Krim, mijn familie en vrienden wonen daar nog steeds." Dat zegt Mariya uit

Oekraïne, promovendus biochemie aan het Radboudumc. "Aan de ene kant ben ik blij te zien dat de wereld zich verenigt in het afwijzen van deze oorlog. Aan de andere kant snap ik niet hoe mensen op sociale media nog gewoon berichtjes kunnen posten over de smaak van hun koffie, hoe ze zo onwetend kunnen zijn over wat er recht voor hun neus gebeurt. Ik begrijp dat Europese landen niet zomaar troepen naar Oekraïne kunnen sturen, maar mijn vrienden in Kiev worden op dit moment iedere dag gebombardeerd." Mirell, student Comparative

European History en afkomstig uit Estland, wijst op de al jarenlang onstabiele relatie met buurland Rusland. Daarom kwam de oorlog voor haar niet als een complete verrassing. Hoewel ze meer militaire inzet zou wensen, blijft ze realistisch. "Dat zou kunnen leiden tot de ontketening van de Derde Wereldoorlog." Voor Mikhail Katsnelson voelt zijn Russische achtergrond sinds de invasie "zeer oncomfortabel". De hoogleraar Theoretische vastestoffysica zit in zijn maag met de boycot van Russische universiteiten. "Soms lees je een steunbetuiging van een Russische universiteit aan de overheid. Je moet je afvragen hoe vrijwillig die tot stand komt. Het is vaak het hoogst haalbare om te kunnen zwijgen over politiek." In lijn met het advies van de universiteiten zet hij het lopende onderzoek met Russische collega's

FOTO: DICK VAN AALST

voort. Binnen de academische kring waarin hij verkeert, merkt hij niets van anti-Russische sentimenten. "We moeten het idee van een collectieve Russische schuld vermijden. Ieder neemt zijn eigen positie in." De hoogleraar zegt op dit moment op de automatische piloot te werken. "Ik ben te geschrokken."

RADBOUD UNIVERSITEIT Bus vol hulpgoederen naar Oekraïne

Student bedrijfskunde Mathilde Verbeek (24) vertrok zondag 13 maart met een bus vol hulpgoederen naar de grens van

Oekraïne. De bedoeling is zo'n 85 vluchtelingen mee terug te nemen. "De mensen daar maken traumatiserende dingen mee", zegt Verbeek. "Ik wil helpen met het verlichten van die trauma's. Ik weet dat dit slechts een druppel op een gloeiende plaat is. Maar iets kleins doen is beter dan stilzitten." De actie betaalt Verbeek met het geld dat ze verdient met haar bedrijfje dat brievenbustaarten verkoopt. Daar begon ze mee tijdens de coronacrisis. Het idee is simpel: taarten bakken die thuisbezorgd worden én door de brievenbus passen. "Het begon als hobby, maar is uitgegroeid tot een fulltime baan."

RADBOD UNIVERSITEIT

Onderzoek onthult 'integratieparadox'

West-Europese samenlevingen, zoals de Nederlandse, mikken op snelle integratie van migranten. Daarbij verwachten we dat integreren makkelijker is voor migranten met een hogere sociaal-economische positie. Toch voelen juist zij zich minder verbonden met Nederland dan migranten met een lagere sociaal-economische positie. In haar proefschrift illustreert Nella Geurts waarom deze zogenaamde integratieparadox minder paradoxaal is dan hij lijkt. Als verklaring wijst ze onder meer op de sociale uitsluiting en de hoge verwachtingen over de Nederlandse samenleving. Een andere verklaring is een gevoel van wereldburgerschap. "Migrant kunnen beseffen dat ze zich nooit helemaal Nederlands kunnen en zullen voelen. In andere gevallen waren mensen al voordat ze migreerden meer internationaal georiënteerd. Voor die mensen is het niet per se problematisch als ze zich niet zo met Nederland verbonden voelen."

IN DE MEDIA MILIEUWETENSCHAPPER KIANE DE KLEIJNE

'Ik wil graag het grote publiek bereiken'

De huidige technieken waarmee tal van bedrijven wereldwijd de CO₂-uitstoot willen gaan indammen, bereiken niet de beoogde normen uit het klimaatakkoord van Parijs. Deze ongemakkelijke boodschap komt naar boven uit een grootschalig onderzoek van milieudeskundigen. Eerste auteur Kiane de Kleijne: "Het vertellen van de boodschap maakte me wel nerveus."

In Parijs zijn afspraken gemaakt die tot een halvering van de CO₂-uitstoot in 2030 moeten leiden, en tot nul uitstoot in 2050. Een populaire aanpak in ontwikkeling is het afvangen van verbrandingsgasen, met hergebruik van CO₂ voor andere doeleinden. Is deze methode toereikend om de forse reductie van uitstoot te realiseren, die volgt uit de akkoorden van Parijs? Deze vraag staat centraal in een onderzoek waarin tal van bevindingen hierover voor het eerst grootschalig zijn samengebracht. De publicatie in het tijdschrift *One Earth* half februari geeft uitsluitsel: de methode is in de meeste gevallen niet toereikend. "Daar waren al aanwijzingen voor", zegt eerste auteur Kiane de Kleijne, promovendus aan de Radboud Universiteit. Ze wijst op de energie die nodig is bij het afvangen en omzetten van de CO₂ en op de CO₂ die alsnog vrijkomt bij hergebruik. "Dankzij deze analyse weten we het echt zeker: veel van de technieken leveren niet genoeg uitstootvermin-

dering op, of zijn niet op tijd klaar om de beloftes waar te kunnen maken."

Met deze voor velen ongemakkelijke boodschap moesten we wel naar buiten, zegt De Kleijne, die in de weken na de publicatie ruim twintig interviewverzoeken kreeg, die ze allemaal honoreerde. Ze was op tv in Zweden, op de radio in Duitsland en haalde met het resultaat onder meer het toonaangevende *New Scientist*. "Vooral het interview met het AD was heel leuk. Ik wil graag dat het grote publiek iets meekrijgt van deze ontwikkelingen." Vanwege de voor de industrie ongemakkelijke boodschap was De Kleijne, nog nauwelijks ervaren met de media, van tevoren "wel een beetje nerveus". "Het voelde alsof we met dit onderzoek een spelbreker zouden zijn, maar gelukkig vielen de reacties reuze mee. Het is goed opgepakt." De vrees dat belanghebbenden bij de bekritiseerde techniek haar zouden bestoken via sociale media bleek ongegrond. In plaats daarvan kreeg ze verschillende verzoeken om in gesprek te gaan met het bedrijfsleven. "Gelukkig maar. Ik ben helemaal niet graag een bringer van slecht nieuws, maar wil er juist een steentje aan bijdragen dat het beter wordt. Dit hoop ik ook te bereiken door de voorwaarden te verduidelijken waaronder technologieën wel, of in dit geval niet goed werken." De vraag hoe dan wél de CO₂ op tijd te reduceren, ligt buiten het bereik van dit onderzoek. "Daar ga ik in mijn verdere onderzoek naar kijken."

RADBOD UNIVERSITEIT

Vraagtekens bij aandenken Louis Beel

Vanwege zijn rol in de Indonesische oorlog – de zogeheten politiole acties – verdient alumnus en latere premier Louis Beel geen ode op de campus. Dat schrijft hoogleraar Mathematische fysica Klaas Landsman in een gepeperd opiniestuk in *NRC Handelsblad*. Hij bekritiseert onder meer het portret van Beel op de rechtenfaculteit en de Louis Beelkamer in Huize Heyendaal. 'Voortaan wil ik (hier) vergaderen in de Joop Huetingzaal', zo verwijst Landsman naar een vroege klokken-

luider over de Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië. De excessen kwamen onder de aandacht dankzij nieuw onderzoek van onder meer het NIOD, dat vaststelt dat het gepleegde geweld door de regering werd getolereerd. Op *Voxweb* plaatst Ikra Wiratama Hendra, neurobiologiestudent en tot vorig jaar voorzitter van de Indonesische studentenvereniging Nijmegen, vraagtekens bij het weghalen van de huldeblijken. Hij kan Beel als naamgever van de vergaderzaal wel accepteren. 'De controversiële beslissing om de Beelkamer die naam te geven, zetten we

dan om in aandacht voor onze geschiedenis. Dat lijkt me beter dan die kamer gewoon maar hernoemen naar weer een of andere professor.'

'Ik ben ook minister voor de jongeren'

Alumnus bestuurskunde Rob Jetten is met zijn 35 jaar een van de jongste ministers ooit. Als minister voor Klimaat en Energie beschikt hij over tientallen miljarden euro's om andere ministeries te bewegen tot klimaatmaatregelen. Een gesprek over politieke ambitie, toenemende agressie en de noodzaak van een lange adem. "Ik ontvang liever in 2030 de bloemen dan nu."

TEKST PAUL VAN DEN BROEK EN MATHIJS NOIJ
FOTOGRAFIE DUNCAN DE FEY

Zelfs op een vroege maandagochtend in februari staan er actievoerders voor het gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag. Ze eisen meer vrijheid in deze coronatijden. Eén gebouw verderop zetelt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, ambtelijk thuis van een bijzondere nieuwkomer in het in januari aangetreden kabinet-Rutte IV: een minister voor Klimaat en Energie. Aan Rob Jetten (D66) de eer om met de lieve som van 35 miljard euro 's lands klimaatdoelen aan te jagen. Een eer die kan voelen als een last op de schouders, want weinig Haagse zaken brengen zoveel gemoederen in beweging als de portefeuille van Jetten. De roep om snelle veranderingen klinkt luid, bijvoorbeeld tijdens de klimaatmars afgelopen november in Amsterdam, waar 40.000 vooral jonge demonstranten hun ongeduld uitten: 'De klimaatcrisis is nu!' En: 'Nederland doet te weinig!' Rob Jetten: "Ik was erbij, samen met Jesse Klaver. Daar werden we echt een beetje stil van. Het was voor mij wel een wake-upcall."

U draagt de geuzennaam klimaatdrammer, vanwege uw aandacht als Tweede Kamerlid voor het thema. Zou u als scholier met deze demonstratie hebben meegelopen? "Ik denk het wel, al heb ik sinds mijn scholientijd eigenlijk nooit ergens voor gedemonstreerd. Wat ik de afgelopen jaren heb gemerkt bij bezoeken aan scholen, is dat het in alle klassen binnen drie vragen over het klimaat gaat, over plasticsoep in de oceanen, over de natuur. Het was voor mij een eyeopener. De zorgen van de straat mogen wel wat meer doorklinken in Den Haag."

Op uw cv geen zien we tijdens uw Nijmeegse studiejaren begin deze eeuw geen betrokkenheid bij klimaatacties. Wanneer begon uw belangstelling hiervoor? "In mijn studentenjaren, je kon er in de universiteit en de stad niet omheen. Nijmegen liep echt voorop. Toen ik lid werd van de gemeenteraad, al tijdens mijn studiejaren, kwam ik in aanraking met allerlei milieudossiers, zoals afvalscheiding en meer groen in de stad. Daarna heb ik er steeds meer over gelezen, steeds meer films gezien. Je schrikt je rot over het tempo waarin wij deze planeet hebben leeggeroofd."

Uw leeftijd en vroegere uitspraken roepen veel verwachtingen op. Voelt u dat ook zo? "Ik zie bij jongeren de herkenning, iemand met wie ze zich kunnen identificeren. Ik probeer iedereen een inkijkje in mijn dagelijks werk te geven. Ja, ik wil er voor deze jongeren zijn. En niet alleen op mijn eigen dossiers, ook tijdens discussies in het kabinet over bijvoorbeeld het coronabeleid: wel of niet het onderwijs open, wel of niet de sportscholen open, wel of niet de horeca open. Dan praat ik mee vanuit het jongerenperspectief. Het gaat toch om een generatie die de afgelopen twee jaar in de pauzestand

heeft gestaan, voor wie het welzijn onder druk komt te staan. Ik ben minister voor Klimaat en Energie, maar noem me gerust ook de minister voor de jongeren."

Niet bang dat u na deze regeerperiode moet omzien in teleurstelling? De verwachtingen zijn zó hoog-gespannen. "Ik voel dit als een heel grote klus. We hebben vanwege de lange formatie maar drie jaar te gaan, en daarin is heel veel werk te doen. Vorige week heb ik mijn eerste brief naar de Kamer gestuurd, twaalf pagina's vol wetgeving. Dat kun je niet in drie jaar afkrijgen. Dát is de druk die ik voel. Ik probeer intussen een reëel beeld te geven van wat ik in drie jaar wel of niet voor elkaar kan boksen, door de dilemma's te schetsen, en uit te leggen dat het in deze eerste regeerperiode misschien wat langzamer gaat, maar dat we daarna hele grote stappen gaan zetten. Al zal ik er alles aan doen om nog deze periode enkele doorbraken te forceren. Over wind op zee, over meer geld om mensen thuis te helpen hun huis te verduurzamen."

U legt het allemaal zo goed uit om ons voor teleurstellingen te behoeden? "Ook om rekening te houden met verschillende soorten mensen. Aan de ene kant de groep die heel erg bezorgd is, voor wie het niet snel genoeg gaat, die chagrijnig is dat het bedrijfsleven zo langzaam gaat. Aan de andere kant de klimaatontkenners, voor wie het allemaal niet hoeft. Voor beide groepen wil ik de klimaatminister zijn, en dan helpt het om goed te laten zien welke keuzes je maakt. Beseft wel dat we voor een heel ontwrichtende periode staan, met enorme veranderingen die spanningen met zich meebrengen."

HEEL STEVIGE KLIMAATAGENDA

Wat belooft Jetten te gaan doen? In het kort: met het smeermiddel van 35 miljard euro allerlei andere ministeries bewegen tot maatregelen: van verduurzaming van huizen tot de beprijzing van vervuilende bedrijven, van duurzame glastuinbouw tot een groene-banenplan, van het op orde brengen van het energienet tot betaalbare energie. Hoog op de agenda staat het aanhaken bij de Europese agenda en bij de doelen van de VN-klimaattop. "Ik woon achter Nijmegen, een paar kilometer van de Duitse grens, en als je die oversteekt, merk je dat hun problemen ook onze problemen zijn. Bijvoorbeeld de zorgen om een krappe arbeidsmarkt

van milieutechnici. Daar kun je samen in optrekken.” Jetten noemt het jammer dat Nederland in de vorige VN-klimaatop – vorig jaar november in Glasgow – zo weinig zichtbaar was. “Dat had te maken met de enorme doorloop van bewindspersonen, met het demissionaire kabinet. Maar de volgende top [in Egypte in 2022, red.] gaan we in met een heel stevige agenda.” De tweede prioriteit formuleert Jetten omzichtig: “Dat er over drie jaar een basis ligt voor een klimaatbeleid tot aan 2030, als we de balans opmaken van de klimaatdoelen, zoals de warmtewetgeving, de netcapaciteit, de vermindering van de CO₂-uitstoot met 55 procent.”

Klimaat vergt beleid op heel lange termijn, politici formuleren hun doelen voor één regeerperiode. Staat de kortademige politiek niet juist de klimaatdoelen in de weg? “Er komen altijd drie dingen ter sprake als je met mensen over klimaat praat: wat pakken ze af, wat komt ervoor in de plaats, en levert dat echt een betere en veiliger samenleving op? Tegelijkertijd willen mensen over heel concrete dingen meepraten: leuk om met een windmolen energie op te wekken, maar hoe worden we betrokken bij de plek waar die wordt geplaatst? En wat gaan we doen met de winst die zo’n molen oplevert? Die twee perspectieven wil ik samenbrengen. Ik ga uit van de wereld zoals die er in 2050 moet uitzien, om van daaruit terug te redeneren naar de stappen die

nu nodig zijn. Er moet deze drie jaar zoveel gebeuren, we hebben zo’n enorme achterstand goed te maken, dat ik sowieso niet het perfecte plaatje kan afleveren.”

Gaat uw nieuwe klimaatpolitiek samen met een nieuwe politiek voor participatie, met een model waarin mensen écht kunnen meebeslissen? “Nu is het vooral nodig dat Den Haag de regie neemt. We hebben de afgelopen tien jaar juist te weinig eigenaarschap getoond: klimaatbeleid werd over de schutting gegooid en als mensen er niet uitkwamen, deed Den Haag het dunnetjes over. Dat leverde veel frustratie op. Mijn taak is nu centrale doelen te stellen en van daaruit allerlei mensen en organisaties erbij te betrekken.”

Maar er komt weer een nieuwe minister met nieuwe prioriteiten. Uw beloftes winnen aan kracht als u ook zelf een belofte doet voor de langere termijn. De verantwoordelijkheid blijven dragen, bij voorkeur als minister-president. Dat ambiert u? “Zeker hoop ik voor langere termijn aan de knoppen te kunnen zitten, maar de vraag wie de premier wordt, is niet aan mij om te beantwoorden.”

OPLOPENDE AGRESSIE

Berichten over bedreigingen van politici zijn niet van de lucht, waarover Jetten zelf kan meepraten. Hij werd immers in het najaar van 2020 thuis bezocht door een actiegroep van boeren, die het niet eens waren met het coronabeleid. Jetten reageerde diplomatiek (“ze hadden geen kwaad in de zin”), maar de toon van intimidatie was gezet. Later kwam de minister zijn naam tegen op een doodskist, samen met die van Klaver. Veel opschudding veroorzaakte ook de man met de fakkel, die in januari dit jaar zijn partijgenoot Sigrid Kaag intimideerde met een huisbezoek. ‘De stelselmatische bedreiging van politici ondermijnt de rechtsstaat en de democratie’, reageerde Kaag in een verklaring. ‘Er is werk aan de winkel.’

Nu is het vooral nodig dat Den Haag de regie neemt

Hoe hebben de bedreigingen u veranderd, in werk en persoonlijk leven? “Het is heftig, maar nog meer voor de collega’s met kinderen. Zo’n politiebusje voor de deur is behoorlijk indringend. Ik fiets nog gewoon door Nijmegen en laat mijn hond uit. Voor mij is het de laatste tijd redelijk rustig.”

Zijn de bedreigingen jegens u nog aan de gang? “Vooral op sociale media. Dat zijn bij uitstek podia om bedreigingen te uiten. Je kunt het bijna ongestraft doen. Ik was zelf heel actief op sociale media, dat heb ik vanwege alle reacties wat getemperd. Maar nog steeds ontvang ik intimiderende berichten, wekelijks wel. Ik doe nog steeds regelmatig aangifte, ook omdat ik merk dat dit ergens toe leidt. Ik ben de laatste jaren iets terughoudender geworden op sociale media, al moet ik ervoor waken dat het me niet beperkt in de manier waarop ik politiek wil bedrijven.”

Hoe verklaart u de oplopende agressie? “Wat op sociale media gebeurt, heeft een uitstraling naar de openbare debatten. Normaal word je door mensen om je heen aangesproken als je je misdraagt. Maar online is een bijna onbegrensde ruimte om tekeer te gaan. Met die mindset gaan mensen ook de straat op. Ook de dehumanisering van politici speelt een rol. Van mij wordt vooral uit homofobische hoek een karikatuur gemaakt, vrouwen worden vaak aangemerkt als ‘heks’. Dat maakt het mensen gemakkelijker om je thuis op te komen zoeken.”

In de Tweede Kamer zelf treedt ook verharding op, zoals de dreiging met tribunaal van Forum voor Democratie en andere persoonlijke aanvallen. Is er een verband met de publieke intimidaties? “Het versterkt elkaar. Ik vind dat iedereen die minister of Kamerlid is hierin een grote verantwoordelijkheid heeft. De enorme polarisatie die je ook bij sommige Kamerleden ziet, is echt zorgelijk. Ik heb

'Ik ben de laatste jaren iets terughoudender geworden op sociale media'

Rob Jetten (Veghel, 1987) | **2005-2012:** Studie bestuurskunde Radboud Universiteit | **2010-2017:** Gemeenteraadslid (later fractievoorzitter) voor D66 in Nijmegen | **2013-2017:** Trainee (later regiomanager) bij ProRail | **2017:** Lid Tweede Kamer voor D66, **vanaf mei 2021** fractievoorzitter | **Januari 2022:** Minister voor Klimaat en Energie (Rutte IV) | Woont samen met zijn partner in Ubbergen.

me als Kamerlid af en toe echt geschaamd voor wat er over tafel ging.”

Uw explosieve klimaatdossier kan bij uitblijvende resultaten verdere agressie opwekken. Uw beloftes voor een internationale agenda zullen de gemoederen niet sussen. Zijn er geen klip en klare maatregelen nodig om al in uw regeerperiode te verzilveren? “Als ik alleen maar bezig zou zijn met de meest sexy onderwerpen, weet ik zeker dat we de doelen voor 2030 niet halen. Maar er staan wel concrete dingen op de agenda. In het belastingplan later dit jaar staan allerlei maatregelen voor het klimaat, zoals een vliegtaks, een aanpassing van de energiebelastingen, een CO₂-taks. Een herkenbaar pakket waarmee mensen met klimaatzorgen op hun wenken worden bediend.”

KLEUR BEKENNEN

In een terugblik op de studiejaren van Jetten staken diverse docenten bij bestuurskunde de loftrampet. Zeer gemotiveerd, heel scherp, een groot reflectievermogen, zo luidde het. Omgekeerd spreekt de minister zijn waardering uit voor zijn studiejaren, waarin hij leerde dat een groene transitie tegelijkertijd een sociale transitie moet zijn, voor de “debatterende colleges” met docenten, de gevarieerde en kleinschalige werkvormen, de gemoedelijke sfeer, de aanraking met praktijkproblemen. “Onderzoekers zochten verbanden met de woningbouwcorporaties, deden studies naar burgerparticipatie – iets waar ik in Den Haag nu hard over nadenk.” Ook omarmt Jetten de recente actie van de universiteit om haar idealen voor duurzaamheid uit te stralen. “Mooi om zo kleur te bekennen, laten zien dat je met wetenschap en onderwijs kunt bijdragen,

ook vanuit kennisgebieden waar je het misschien niet van verwacht, zoals het onderzoek naar het verband tussen parkinson en bestrijdingsmiddelen van Bas Bloem.”

Kunnen de universiteit en de gemeente Nijmegen er garen bij spinnen dat u op deze post zit? “Ik denk het wel. Destijds als Kamerlid heb ik altijd een oog op de regio gericht. We hebben wat kunnen doen aan problemen met infrastructuur, aan passend onderwijs in Groesbeek. Als minister vind ik het vooral interessant om te leren van Nijmegen als Green Capital. Dat levert extra contacten op, met wederzijds voordeel. Zo willen we vanuit dit ministerie de start-ups van kennisinstellingen stimuleren.”

De rekrutering van bewindslieden gebeurt vooral binnen de universiteiten in de Randstad, de regio's blijven achter. Is een betere afspiegeling gewenst? “Ik hoop dat we bij de rekrutering vooral blijven letten op kwaliteit. En je wilt een zo divers mogelijke ploeg, wat nu goed is gelukt. Bij D66 streven we ernaar meer talent uit de regio te halen. Wij hebben een paar jaar geleden bewust de knop omgezet, om heel gericht ook vooral buiten de partijorganisatie talenten te scouten.”

Wat is de winst van een minister uit de perifere gebieden? “Het bijstellen van het nu enorm Randstedelijk perspectief in de politiek. Dat merkte je bijvoorbeeld aan het coronabeleid. Als je de grens oversteekt, kom je ineens in aanraking met een andere aanpak van corona. Dat houdt je ogen open voor andere perspectieven. Juist vanuit de periferie kun je slimme oplossingen van over de grens meenemen. Een van mijn buikpijndossiers is de aansluiting van voldoende groene stroom op ons netwerk. Bij de aanpak daarvan kijk ik ook over de grens. Hetzelfde met de oplossing van het tekort aan techniekbanen. De Duitsers zitten met hetzelfde probleem.”

Hoe wilt u als minister herinnerd worden in de parlementaire geschiedenis? “Ik hoop oprecht dat mensen, als ze straks terugkijken op deze periode, zeggen: tóén is de basis voor de omslag gelegd. Ik ontvang liever in 2030 de bloemen dan nu.” ■

Dit interview is afgenomen vóór het uitbreken van de oorlog. Voor beantwoording van onze aanvullende vragen hierover ontbrak de tijd.

VRIENDEN VOOR HET LEVEN

Ze ontmoeten elkaar midden jaren tachtig bij de opleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur. Ruim dertig jaar later zijn **Roel Geukemeijer** en **Guus Smits** nog altijd vrienden, met de klassieke oudheid als een blijvende band.

TEKST PETER ZUNNEBERG FOTO BERT BEELEN

Maak een venndiagram van een aantal van hun vriendenclubjes en je ziet stevast twee namen in het midden staan: Roel Geukemeijer en Guus Smits. "Ik realiseer me nu pas dat als wij samen iets ondernemen, er altijd wel iemand anders bij is", zegt Guus. "Maar daar gaan we vandaag nog verandering in brengen", stelt Roel vastberaden. De twee kennen elkaar sinds 1985, toen Roel begon aan de opleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur en Guus zijn mentor was. "Het eerste jaar vond ik hem nog wat stil, maar dat veranderde nadat Roel in zijn tweede jaar zelf mentor werd", herinnert Guus zich.

Beiden kozen voor klassieke talen door een inspirerende leraar op het gymnasium. Guus, afkomstig uit een onderwijsfamilie, begon heel duidelijk met het idee om leraar te worden. "Ik stond al voor de klas voor ik was afgestudeerd." Bij Roel was dat minder gedefinieerd. "Na mijn afstuderen heb ik een halfjaar lesgegeven, lang genoeg om te ontdekken dat dat het niet helemaal was voor mij." Toch bezit hij een educatieve drive. "Al tijdens mijn studie begeleidde ik reizen. Met een studiegenoot begon ik met het maken van diapresentaties over de klassieke wereld en daar kwam al snel het organiseren van reizen bij. Na mijn afstuderen ben ik daarmee doorgegaan."

Tijdens hun studie sloten Guus en Roel zich aan bij de toneelclub van de studievereniging, Turba genaamd. "Turba betekent menigte, zootje", legt Guus uit. "Het woord turbulent is er bijvoorbeeld van afgeleid." Waar qua theater de aandacht voor de oudheid altijd uitgaat naar tragedies, richtte dit gezelschap zich juist op komedies. "Die vertaalden we naar de actualiteit", zegt Guus. "En met op scholieren gerichte voorstellingen trokken we het land in. Dat hebben we twintig jaar volgehouden." Terugkijkend vinden ze dat zelf ook wel verbaazingwekkend. "Lang niet iedereen woonde

meer in de buurt, allemaal werk en jonge gezinnen, en dan toch geregeld een hele zaterdag bij elkaar komen om te repeteren of met een busje naar een theater te gaan om daar de voorstelling te spelen", schetst Roel die tijd. In het begin maakten ze jaarlijks een voorstelling en toen dat te belastend werd, eens in de twee jaar. "Maar we wilden wel dat het er goed uitzag", zegt Guus beslist, "dus hebben we er geregeld een ervaren regisseur bij gezocht. In Veldhoven, waar ik lesgeef, hebben we voor een uitverkochte zaal van 450 plaatsen gespeeld."

Naast Turba was er vertaalclub PerVers. Roel: "We vonden het leuk om met die oude talen bezig te blijven en dus kwamen we geregeld bij elkaar om stukken te vertalen." "Dat ging regel voor regel, dus per vers", vult Guus lachend aan.

En dan is er nog het clubje oud-studiegenoten waarmee ze al dertig jaar bij elkaar komen om er even tussenuit te gaan. Meestal een weekend in Nederland of België, soms wat langer, zoals naar Berlijn en later dit jaar naar Rome. "Vaak zit daar wel een klassiek tintje aan, bijvoorbeeld door museumbezoek. En altijd het ophalen van herinneringen", zegt Roel. "In de loop van de avond haakt de een na de ander af, maar wij niet. Beiden zijn we enorme spelletjesfanaten, dus we proberen nog wat mensen te bewegen om een spelletje te doen. Vaak lukt dat wel en dan wordt het snel – met een glas erbij – twee, drie uur."

Guus: "We vinden elkaar altijd weer in eenzelfde gevoel voor humor. Soms flauw en kinderachtig, dan weer spitsvondig, maar we hebben altijd veel lol samen." Het is een bijzondere klik, vindt Roel. "We kunnen elkaar soms maanden niet spreken, maar als we elkaar dan weer zien, gaat het door alsof het nooit geëindigd is." ■

Uw Radboud-vriendschap
ook in deze rubriek?
Mail naar de redactie:
info@alumni.ru.nl

'MET GRIEKSE KOMEDIES TROKKEN WE HET LAND IN'

VAN BOVEN NAAR BENEDEN:

ROEL GEUKEMEIJER (1967).

STUDEERDE GRIEKSE EN
LATIJNSE TAAL EN CULTUUR
VAN 1985 TOT 1990.

WOONT IN NIJMEGEN.

WERKT ALS EIGENAAR VAN
REISBUREAU LABRYS.

GUUS SMITS (1964)

STUDEERDE GRIEKSE EN
LATIJNSE TAAL EN CULTUUR
VAN 1982 TOT 1986.

WOONT IN EERSEL.

WERKT ALS LERAAR KLASSIEKE
TALEN OP SCHOLEN IN
VELDHOVEN EN
VALKENSWAARD.

'Poetin heeft zich in Oekraïne nogal vergist'

Het herstellen van het Groot-Russische rijk, angst voor het Westen of onversneden imperialisme. Wat beweegt de Russische president om oorlog tegen Oekraïne te voeren? Hoogleraar Politieke filosofie en Ruslandkenner Evert van der Zweerde: "Ik geloof niet in het Poetinisme."

TEKST RICHARD DONK ILLUSTRATIE PAUL LAKWIJK

De afgelopen weken is er veel gespeculeerd over de drijfveren van Poetin achter de inval in buurland Oekraïne. Sommigen wijzen op de wrevel van Poetin over het niet nakomen van westerse afspraken en op het te dicht oprukken van de NAVO naar de Russische grens. Anderen houden het op brute machts-honger van een president op zoek uitbreiding van zijn territorium en daarbij geen enkel middel schuwt. In een denkkader dat je als 'Poetinsisme' zou kunnen omschrijven, wordt teruggegrepen op uitspraken van Poetin zelf: over de glorie-dagen van het Russische rijk van weleer, waarbij hij de val van de Sovjet-Unie duidt als de grootste ramp is van de twintigste eeuw.

GEEN VASTOMLIJND DENKKADER

Volgens Evert van der Zweerde, hoogleraar Politieke filosofie aan de Radboud Universiteit, ligt er niet één vastomlijnd denkkader ten grondslag aan het handelen van het Russische staatshoofd. Afgezien van de binnenlandse politieke dimensie, heeft Poetin volgens hem meerdere pijlen op zijn boog: een zuiver geopolitieke, de wens tot herstel van de politieke en economische ruimte van het tsaristische Rusland en de Sovjet-Unie, én een leidende rol in de 'orthodoxe wereld', die onder meer Servië omvat, naast de EU-landen Griekenland, Bulgarije en Roemenië. Van der Zweerde houdt zich al veertig jaar bezig met Rusland en is er tientallen keren geweest. "Ik geloof niet in het Poetinsisme als een expliciete ideologie die Poetin en consorten hanteren", zegt hij. "Zijn gedachtegoed bestaat veel meer uit wat wel 'ideologemen' genoemd worden: elementen die hij vanuit verschillende bronnen samenraapt en waarvan hij weet dat ze bij mensen een snaar raken."

Als eerste noemt de hoogleraar het element van de religieus-historische missie die Poetin zegt uit te voeren. De termen daarvoor ontleent hij onder meer aan Dostojevski. Volgens deze negentiende-eeuwse Russische auteur moet het christendom Rusland herenigen en de mensheid redden, als onderdeel van een goddelijk plan. "Nu betekent dat vooral het beschermen van het ware christendom, in de ogen van Poetin het Russisch-orthodoxe geloof." Deze missie deelt Rusland met landen als Polen, Hongarije en Turkije, en beoogt een centrale plek voor traditionele familie-waarden, volgens Van der Zweerde een tegenhanger van een westerse ideologie die draait om individualisme, hedonisme, materialisme en liberalisme.

'CANCELLING IGOR STRAVINSKY AND PYOTR TCHAIKOVSKY NOW IS LIKE CANCELLING HEINRICH HEINE AND THOMAS MANN IN 1942.'

Evert van der Zweerde kiest regelmatig een nieuw motto bij zijn (mail)correspondentie. Dit is het motto sinds het uitbreken van de oorlog.

Tegelijkertijd benadrukt de hoogleraar dat het lastig is vast te stellen of Poetin hier nu echt in gelooft. "Hij is zeker geen platte opportunist, maar heeft goed in de gaten wat hij op welke plek moet zeggen. Daar speelt hij handig op in. Maar in Oekraïne heeft hij zich nogal vergist, want de Oekraïners zien de Russen niet als hun bevrijders. Ook vele Russisch-taligen en etnische Russen keren zich tegen hem, al doet Poetin het in eigen land voorkomen alsof hij de bevrijder is. De vraag is of hij met dit argument intern kan blijven wegkomen."

CALVINISTISCHE BRIL

Van der Zweerde wijst ook op het gevaar dat we in Nederland te snel met een “calvinistische en post-reformatorische bril” naar het handelen van Poetin kijken. “Wij zijn in hoge mate gewend om naar oprechte overtuigingen te kijken. In de voor Nederland zeer bepalende calvinistische traditie gaat men in gesprek met het geweten, en uiteindelijk met God. In de orthodoxie ligt dat heel anders. Daar draait het om de term *slava* (glorie): wat is de juiste manier om God te eren? In tegenstelling tot het calvinisme, waar de doctrine en de leer een belangrijke rol spelen. Bij orthodoxen gaat het veel meer om wat je doet.”

“Wij hebben de neiging aan gewetensonderzoek te doen en hebben een soort obsessie met oprechtheid”, zegt Van der Zweerde. “In Rusland ligt dat heel anders. Wat kan ik op welke plek zeggen, vraagt men zich daar vaak eerder af. Dat duiden wij al snel als spreken met twee monden. Poetin en de Russisch-orthodoxe patriarch Kirill denken: waar resoneren mijn woorden, waar gaan de juiste belletjes rinkelen?”

Kunnen wij als westerlingen de Russische ziel wel doorgronden?

“Sowieso geloof ik niet in zoiets als de ziel van een volk, maar we moeten dit, denk ik, niet eens proberen. We kunnen ook niet in het hoofd van Poetin kijken. Toch zijn er wel wat hoofdlijnen te trekken.” Maar in algemene zin kan de hoogleraar wel iets over zijn gedachtegoed zeggen: het lijkt op de gedachte van iemand als Vladimir Solovjov (1853-1900), dat een natie niet dat is wat een natie van zichzelf denkt. “Met andere woorden: wat is de bestemming van Rusland? De vraag is vervolgens wie met succes kan claimen te weten wat God denkt, in dit geval over Rusland. Mijn hypothese is dat ideologie altijd beter werkt wanneer dat enigszins in het vage blijft.”

Wat is die Russische bestemming? “In de eerste plaats de gedachte dat Rusland een cruciale rol speelt in het voorbereiden van de mensheid op het einde der tijden en de komst van de Messias, een gedachte die ook leefde bij Dostojevski en Solovjov. In een alternatief narratief wordt Rusland gezien als de leidende kracht achter de Euraziatische beschaving, als grootheid tussen Europa en Azië. In de derde plaats is er het idee van de heroprlichting van Groot-Rusland. Ik denk dat dit laatste momenteel overheerst. Wat we Poetin niet moeten aanwrijven, is een plan om als Hitler de wereld te veroveren. Zijn vertoog is ook niet eng-nationalistisch of etnisch-Russisch. Poetin is primair gericht op een sterke staat. Hij benadrukt regelmatig het multinationale karakter ervan.”

Hoe plausibel zijn de directe beweegredenen van Poetin om Oekraïne binnen te vallen?

“Ik noem een paar argumenten, die ook elk hun tegenargumenten hebben. Poetin meent oprecht dat het uiteenvallen van de Sovjet-Unie een catastrofe was, groter dan de Shoah of het stalinisme. Afgezien van de goelag en de onder-

Evert van der Zweerde is opgeleid aan de Radboud Universiteit (filosofie en Russische taal en cultuur) | Promotie in 1984 in Nijmegen | Tevens verbonden geweest aan universiteiten in Freiburg en Moskou | Sinds 1994 verbonden aan de Radboud Universiteit,

vanaf 2010 als hoogleraar Sociale en politieke filosofie | Maakte vele reizen door Rusland en landen in Oost-Europa, waarvan hij verslag deed in onder meer *Over grenzen. Een filosoof in den vreemde* (uitgeverij Wilde Raven, 2017) | Recente publicatie: *Russian Political Philosophy: Anarchy, Authority, Autocracy* (Edinburgh Studies in Comparative Political Theory and Intellectual History), Edinburgh University Press (verschijnt in juni).

Leestips van Evert van der Zweerde

De dag van de Oprisjnik van Vladimir Sorokin (Russische auteur, vertaling uit 2015, uitgeverij Douane) en *Grey Bees* van Andrey Kurkov (auteur uit Oekraïne, vertaling in het Engels, 2020, uitgeverij MacLehose Press).

'HET IS NIET ABSURD OM TE STELLEN DAT WEST-EUROPA ER WEL HEEL SNEL BIJ WAS OM **NAAR HET OOSTEN** UIT TE BREIDEN'

drukking, vormde de Sovjet-Unie een grote, geïntegreerde economische ruimte. Het uiteenvallen daarvan heeft veel kapotgemaakt en tot grote armoede geleid, vooral in Rusland zelf en met name in de jaren negentig van de vorige eeuw, dus voordat Poetin vanaf 2000 orde op zaken kwam stellen. Zijn aanvankelijke populariteit had daar alles mee te maken."

"In de tweede plaats is het niet absurd om te stellen dat West-Europa er wel heel snel bij was om naar het oosten uit te breiden. Er zijn landen met de haren bijgesleept, terwijl ze absoluut niet aan de EU-voorwaarden voldeden. Dat zag Moskou allemaal gebeuren en het kon er niets tegen doen. Nu is de gedachte: we worden weer sterk en zullen er alles aan doen om nog erger te voorkomen. Bovendien moeten we niet vergeten dat de Krim alleen door een historisch toeval bij Oekraïne is gevoegd. Namelijk toen Chroesjtsjov het in 1954 toebedeelde aan Sovjetrepubliek Oekraïne, wat in het kader van de toenmalige Sovjet-Unie weinig verschil maakte. Maar toen in 1991 de Sovjet-Unie werd opgedeeld, bleven de grenzen onaangetast, met de Krim als deel van Oekraïne."

"Maar laat ik helder zijn: dit alles rechtvaardigt op geen enkele manier de oorlog zoals die nu wordt gevoerd. Sterker: historische claims zijn nooit een goede leidraad voor buitenlandse politiek. Wanneer je alle territoriale claims bij elkaar optelt, heb je meerdere planeten aarde nodig."

Als de oorlog in Oekraïne uitloopt op een mislukking, wat betekent dat dan voor het narratief van Poetin?

"Dat is natuurlijk op z'n minst een stevige domper. Maar er zijn alternatieve scenario's. Poetin kan de blik

meer op Azië richten en daar naar uitbreiding zoeken. Dan komen landen als Kazachstan, Oezbekistan en andere voormalige Sovjetrepublieken in beeld."

Is er voor Poetin nog een uitweg uit de oorlog zonder gezichtsverlies? "Als het waar is wat analisten zeggen, dat het offensief fors tegenvalt en de tegenstand veel sterker is dan verwacht, dan zal Poetin zijn narratief moeten bijstellen. Maar hij zal toch met iets van een overwinning thuis moeten komen. Hij zou kunnen zeggen: het was ons altijd al om de zuidflank te doen. De directe toegang van de Krim tot Rusland hebben we toch mooi voor elkaar gekregen. En dat de Oekraïners de Russen niet als hun bevrijders zagen, is hun eigen fout."

Kan Poetin dit thuis verkopen? "Daar heeft hij wel een groot probleem. Veel Russen hebben wel degelijk door wat er aan de hand is. Er komen straks soldaten terug met een verhaal. Er zijn ontzettend veel familiebanden met Oekraïne. De beelden van de verwoestingen en slachtoffers liegen niet." ■

Dit is een iets uitgebreide versie van het interview dat op 12 maart verscheen in het Reformatorisch Dagblad.

Podcastlezing bij Radboud Reflects

Half maart verzorgde Evert van der Zweerde een publiekscollege bij Radboud Reflects over het Poetisme. Daarin gaf hij tekst en uitleg over de drijfveren van Poetin. Wat is er plausibel aan diens ideeën en wat niet? Waar komen zijn ideeën vandaan? Waarom is hij plotseling bereid enorme risico's te nemen? Waarom is Oekraïne in zijn optiek geen legitiem land en waarom moet de bevolking worden beschermd tegen een gewelddadige 'naziregering'. Via onderstaande link is zijn lezing terug te beluisteren (in het Engels).

www.ru.nl/rr/acevertvanderzweerde

VEEL SNELLER, HANDIGER EN GOEDKOPER IS HET OM TE RADE TE GAAN BIJ DE GOEDE OUDE FYSIONOMIE, OFTEWEL GELAATSKUNDE. IN ÉÉN OOGOPSLAG WEET JE OF JE IN DEZE PERSOON MOET INVESTEREN OF DAT JE JE ZO GAUW MOGELIJK UIT DE VOETEN MOET MAKEN. ONTIEGLIJK [SIC] HANDIG BIJ HET TINDEREN! (Uit: *Zwerfgoed*)

BOEK, ZWEET EN TRANEN

Ze struinden samen wekenlang door de "snoepwinkel" van de Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek (UB), cabaretier **Katinka Polderman** als *artist in residence* en neerlandicus **Sophie Reinders** als Radboud Erfgoed Fellow. Van hun vondsten stelden ze het doeboek *Zwerfgoed* samen.

SR: "Iedere week lieten we stapels boeken komen. En een paar keer mochten we het depot en de kluis in, dat was echt een snoepwinkel."

KP: "Een van de hoogtepunten vond ik een boek over het menselijk lichaam, met van die flapjes. Dat je het vel opzij klappt en daaronder de organen en spieren ziet. Het was zo teer, daar durfden we bijna niet aan te zitten."

SR: "Ik hoop dat ons enthousiasme door dit boek zingt."

KP: "We hadden van tevoren geen concept, we werkten vooral heel associatief."

SR: "We hadden gemakkelijk kunnen zeggen: Katinka maakt een leuk liedje en ik geef een wetenschappelijke presentatie over de collectie. Maar dat vonden we niets."

KP: "Eén lied over één boek, dat is zo oppervlakkig. We wilden juist recht doen aan de rijkdom van de collectie."

SR: "Onze hersens werken erg hetzelfde. Ik vond in een tui-niersboek iets dat leek op zo'n mandala-kleurplaat. Op een gegeven moment viel het woord 'doeboek'. Het bood ons een paraplu om van alles uit die collectie te plukken."

KP: "Eigenlijk is het ook heel logisch om een boek te maken over boeken."

SR: "We hebben alles samen bedacht en gemaakt. Katinka kan heel goed leuke puntige tekstjes maken, ik ben weer goed in het schrijven van achtergrondtekstjes."

KP: "Sophie is ook heel creatief en grappig. Nee, het moest geen persiflage worden. We wilden juist de inhoud van al die mooie boeken een podium geven."

SR: "Het was eigenlijk gekkenwerk. Iedere uitgever had natuurlijk gezegd: dit kan onmogelijk in twee maanden."

KP: "Maar het was een te goed idee om het vanwege tijd-gebrek niet te doen. Ik nam contact op met Marije Sietsma, een bevriende uitgever, en zij zei: ik heb altijd al een doe-boek over erfgoed willen maken."

SR: "Binnen anderhalve week hadden we een team van idi-oten bij elkaar die bereid waren dag en nacht te werken."

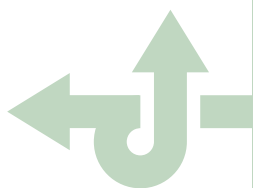
KP: "Waren Sophie en ik 's nachts nog aan het appen over middeleeuwse kruidenboeken."

SR: "We hebben dertig marathons gerend om *Zwerfgoed* af te krijgen. Daarna moesten we echt even bijkomen."

KP: "Maar het nodigt natuurlijk uit voor een deel twee. En deel drie. Er komt in elk geval zeker een kinderversie." ■

Katinka Polderman (foto) en Sophie Reinders, *Zwerfgoed. Doeboek ter leering ende vermaeck*. Uitgeverij Loopvis, 2021.

LOOP BAAN KEUZES

Alumni van dezelfde opleiding vertellen over hun (soms heel verschillende) carrièrepaden

'DE SNELHEID VAN HET BEDRIJFS- LEVEN PAST BETER BIJ MIJ'

Tine Arts (32) laveerde al tijdens haar studie natuurkunde tussen de universiteit en het bedrijfsleven. Ondanks een promotie belandde ze uiteindelijk toch niet in de wetenschap. "Natuurkundigen zijn ook buiten de universiteit hard nodig."

"Na de middelbare school twijfelde ik of ik natuurkunde zou studeren of toch meer iets medisch, zoals biomedische wetenschappen. De open, vriendelijke sfeer op de faculteit trok me uiteindelijk naar natuurkunde. Bovendien vond ik biomedische wetenschappen veel te massaal. Al snel ontdekte ik dat je ook binnen natuurkunde de medische kant op kunt. Ik deed de master Experimentele neurowetenschappen. Daar leerde ik bijvoorbeeld hoe een MRI-scanner werkt. Er gaat harde natuurkunde over supergeleiding achter schuil. Tegelijkertijd heeft het een prachtige medische toepassing.

Omdat ik graag wilde proeven aan het bedrijfsleven, deed ik mijn masterstage bij Philips. Daar onderzocht ik hoe je mensen in een MRI-scanner rustiger kunt maken door ze naar bepaalde beelden te laten kijken. Die combinatie van

werken met techniek en met mensen, vond ik boeiend.

Als promovendus bij radiologie in het UMC Utrecht deed ik vervolgens onderzoek naar vasculaire dementie, een vorm van dementie veroorzaakt door problemen in de doorbloeding in de hersenen. Opnieuw een mooie combinatie van bezig zijn met mensen en harde natuurkunde, zoals rekenen aan bloedstromen in vaten.

Door mijn promotie weet ik nu beter wat ik wil en ben ik ook gegroeid als persoon. Ik heb geleerd om meer op mijn strepen te staan en dingen op mijn eigen manier

te doen. Toch was de wetenschap uiteindelijk niet mijn wereldje. Ik zag anderen om me heen met nog meer passie onderzoek doen, en de onzekerheid stond me tegen. Je moet steeds zelf geld voor onderzoek binnenhalen en hebt vaak maar een tijdelijk contract.

Nu werk ik in het bedrijfsleven, als medical affairs specialist bij Quirem Medical. Dat bedrijf heeft een behandeling tegen leverkanker ontwikkeld met behulp van microbolletjes met radioactieve straling. Een heel andere wereld. Alles gaat in een hoger tempo. Die snelheid en ook het werken in een team passen mij veel beter.

Veel mensen denken dat je met natuurkunde naast een deeltjesversneller belandt, of leraar wordt. Maar je kunt veel meer kanten op. Het is goed als studenten daar op tijd kennis mee maken. Ik proefde terughoudendheid bij de opleiding als het ging om het bedrijfsleven, hopelijk is die houding inmiddels veranderd. Natuurkundigen zijn ook buiten de universiteit hard nodig."

Tijdens zijn studie natuurkunde legde **Mattias Terpstra** (29) de basis voor een eigen bierbrouwerij. Hij maakt honderd procent Gelders bier en stelt duurzaamheid centraal. "In bierbrouwen komt alles samen wat ik leuk vind."

"Hoe werkt deze wereld? Op die grote vraag verwachtte ik bij de studie natuurkunde antwoord te krijgen. Maar dat viel tegen. De opleiding bleek vooral te leiden tot praktische in plaats van filosofische banen. Door contacten met ouderejaars zag ik in de loop van mijn studie waar je met natuurkunde uiteindelijk vaak terecht komt. Op kantoor bij een groot technologiebedrijf als chipfabrikant ASML, bijvoorbeeld. Dan zit je de hele dag achter een scherm sommetjes op te lossen bij wijze van spreken. Daar moest ik niet aan denken.

In mijn eerste studiejaar sloot ik me aan bij de bierbrouwcommissie van onze studievereniging Marie Curie. Met onze potten en pannen stonden we voor het Sportcentrum ons eigen bier te brouwen. Daar leerde ik Vincent Gerritsen kennen, met wie ik in 2014 ons eerste eigen brouwerijtje – Katjellam – oprichtte, in een heel klein hok in het Honigcomplex, niet veel groter dan een studentenkamer. In 2016 zijn we binnen Honig verhuisd naar een grotere ruimte en gestart met brouwerij Nevel.

We waren als student niet alleen geïnteresseerd in het brouwproces, maar ook in duurzaamheid. Waar komen de grondstoffen vandaan? Zijn ze milieuvriendelijk geteeld? Dat soort vragen hield ons bezig. Bij Nevel hebben we die duurzaamheidsinstelling onderdeel gemaakt van de bedrijfsvoering. Ik heb een passie voor de natuur en alles wat daaruit voortkomt. Ons kerndoel is dan ook om honderd procent Gelders bier te maken. Het graan, de hop, de kruiden en het fruit komen allemaal van lokale boeren, die bovendien duurzaam telen. Veel kruiden halen we bijvoorbeeld uit Voedselbos Ketelbroek, het fruit uit historische boomgaarden in de omgeving. Zo'n eigen bedrijf en pionieren is best spannend, maar ondanks corona is onze omzet toch gegroeid. Mijn fascinatie voor duurzaamheid begon al jong. Ik was een kritische tiener, schopte graag tegen de status quo aan en draaide veel punk. In die muziek gaat het vaak over hoe we er in deze wereld een potje van gemaakt hebben. Veel mensen, zoals klimaatontkenners, willen dat niet zien. Met Nevel wil ik mijn steentje bijdragen aan een betere wereld.

Eigenlijk komt in bierbrouwen alles samen wat ik leuk vind. Het analytische denken dat ik bij natuurkunde heb geleerd, maar ook mijn passie voor de natuur en alles wat daaruit voortkomt."

'MET BIER-BROUWEN WIL IK MIJN STEENTJE BIJDAGEN AAN EEN BETERE WERELD'

column

de column

Tijdens mijn eerste optreden sinds de theaters weer open mochten, hoorde ik een technicus backstage zeggen: "Dat hele gebeuren van de afgelopen twee jaar, het heeft de mensen snel oud gemaakt." Om er meteen aan toe te voegen: "Behalve mij dan. Ik was al oud."

"Dat lijkt maar zo", zei ik hem, "omdat je de mensen zo lang niet hebt gezien. Nu alles weer opengaat, wordt iedereen weer even jong van geest. Je hoeft alleen maar even herinnerd te worden aan momenten van vroeger, door iets, door iemand."

De technicus grinnikte en begon een kabel op te rollen.

Op weg naar huis bedacht ik dat er misschien toch wel wat waarheid in zijn woorden zat. Vóór de pandemie was ik een zojuist afgestudeerde twintiger, werkend, met nog een halve voet in zijn studietijd. Ik speelde mee met studententheatervereniging Op Hoop van Zegen. Vrijwel elke week at ik in de Refter met vrienden van mijn studie. Ik liep door de Thomas van Aquinostraat. Stapte Café de Mug binnen. Altijd was er wel ergens iemand die ik ergens van herkende, een naam om te roepen, een verhaal te vertellen. Maar er gingen twee jaren overheen, twee jaren als een klam laken van eenzame, vlakke matheid, en nu dat weer

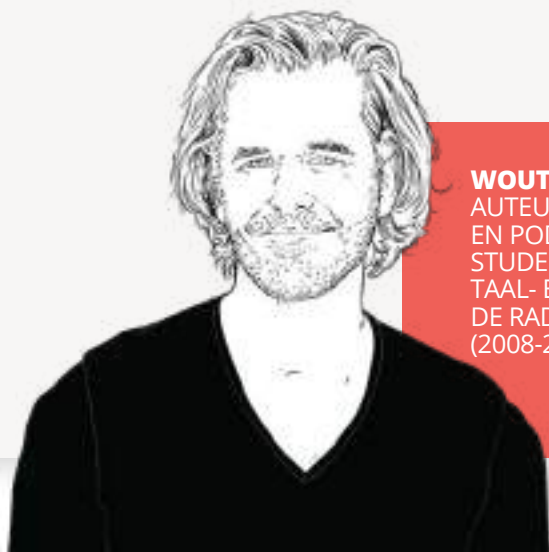
een beetje openwappert, blijkt die tijd voorbij. Niet alleen zijn de campusgebouwen vervangen door nieuwe bouwwerken, ook de mensen die erin rondliepen, hebben plaatsgemaakt voor anderen. Studievrienden, bestuursgenoten, collega's van studentenbaantjes: allemaal spelen ze opeens hun leven in decors van gekochte huizen,

hypotheken en elektrische auto's, voor een publiek van mij onbekende partners en kinderen. Café de Mug is bovendien omgebouwd tot *family-friendly* tapasbar. En wanneer ik een kijkje zou gaan nemen bij mijn oude theatervereniging, zou ik daar geen enkele speler meer herkennen.

Maar laatst werd ik opeens

wakker van een wektoon die ik niet herkende. Het duurde even voordat ik begreep dat iemand me belde. *Radboud Magazine*. Of ik een column wilde schrijven. Toen ik had opgehangen, liep ik naar mijn kast. Vanachter wat boeken haalde ik mijn afstudeerscriptie tevoorschijn. Die was ik bijna vergeten – terwijl ik er toch zo lang mee bezig was geweest. Ik staarde naar het voorblad. 'Onderwerp: de column.'

**NU ALLES WEER
OPENGAAT,
WORDT IEDEREEN
WEER EVEN JONG
VAN GEEST**

WOUT WAANDERS IS
AUTEUR, SCHRIJFCOACH
EN PODIUMDICHTER. HIJ
STUDEERDE NEDERLANDSE
TAAL- EN LETTERKUNDE AAN
DE RADBOUD UNIVERSITEIT
(2008-2015).

Herstellen van een valse start

De huidige eerstejaars hebben het echte studentenleven nog nauwelijks kunnen meemaken. Corona beperkte immers zowel het onderwijs als het sociale leven. Hoe gaan studenten daarmee om? Vinden ze vrienden in Nijmegen? Kunnen ze er een nieuw leven opbouwen? En hoe staat het met hun Radboud-gevoel? "Ondanks corona is dit mijn universiteit geworden."

TEKST: MARIEKE SMID | FOTOGRAFIE: ERIK VAN 'T HULLENAAR

'MIJN OPLEIDING
HEEFT HET
VOORDEEL
DAT **PRAKTIJK-
LESSEN ALTIJD
DOORGAAN**'

NORE SCHMITZ (18), EERSTEJAARS GENEESKUNDE

"Aan het begin van dit studiejaar wilde ik meteen bij een commissie gaan. Samen dingen organiseren zorgt voor nieuwe contacten in de coronatijd, dacht ik. Helaas lukte het niet: onze studie zit erg vol. Gelukkig heb ik wel genoeg vrienden gemaakt, bijvoorbeeld tijdens de introductieweek. Het was heel fijn dat die gewoon kon doorgaan. Toen voelde ik me écht student in Nijmegen. Nu is dat minder. Je zit thuis en kunt niet uit. Toen alles dicht was, vond ik het zonde om op kamers te gaan. Inmiddels is dat wel anders. Ik ben op zoek naar een plek, maar het is moeilijk in deze stad: iedereen wil nu een kamer en ik ben misschien wat te kritisch. Ik woon in Arnhem, dus dat is niet zo ver. Daarom heb ik geen stok achter de deur. Als de cafés open zijn, moet ik telkens opletten dat ik de laatste trein haal. Gelukkig scheelde het dat ze maar tot middernacht open waren, al miste ik daardoor wel het nachtleven. Dat had ik graag eens meegemaakt.

Veel onderwijs was eerst online en dat vond ik niks. Je zit dan maar naar je laptop te staren. Gelukkig heeft mijn opleiding het voordeel dat verschillende praktijklessen, zoals simulatiegesprekken met patiënten, altijd doorgaan. Ook online tentamens in een computerruimte vind ik veel prettiger dan toetsen op een blaadje in een zaal.

Na zes jaar middelbare school was ik toe aan wat nieuws. Dat heb ik gevonden op de Radboud: ondanks corona is dit mijn universiteit geworden."

DAAN VAN VELZEN (18), EERSTEJAARS INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION

"Het grootste nadeel van de coronatijd is dat we niet tot laat in de stad kunnen dansen. Dat was voor mij ook een reden om niet op kamers te gaan. Vanaf mijn ouders is het maar drie kwartier reizen, dus in het begin kwam ik elke dag op en neer. In het najaar besloot ik om toch in Nijmegen te gaan wonen. Dat bevalt heel goed. Ik ben actief bij mijn studievereniging, en daardoor heb ik nu vrienden met wie ik thuis vaker feestjes heb. Zo kunnen we het studentenleven tóch nog een beetje meemaken, óók in coronatijd. Wat mij betreft houden we dat er ook na corona in, want je bent veel minder kwijt dan in de kroeg. Het online onderwijs is vervelend, maar als je nog naar je vrienden kunt, is het prima te doen. Je hebt zelfs meer vrije tijd, want je bent minder tijd aan reizen kwijt. Maar als de hele samenleving weer dichtgaat, houd ik het niet meer vol. Alle leuke dingen vallen dan weg. Ik merk het vooral aan mijn motivatie. Die is in een collegezaal veel beter dan thuis. Ik voel me thuis op de campus. Als ik hier loop, weet ik alles te vinden, vooral op mijn eigen faculteit. Nijmegen is mijn thuisstad geworden. Iedereen is gastvrij en gezellig. Sinds ik van de middelbare school ben, is mijn leven drastisch veranderd. Maar dat is juist fijn. Ik ben hier op mijn plek."

'IK VOEL ME **THUIS**
OP DE CAMPUS'

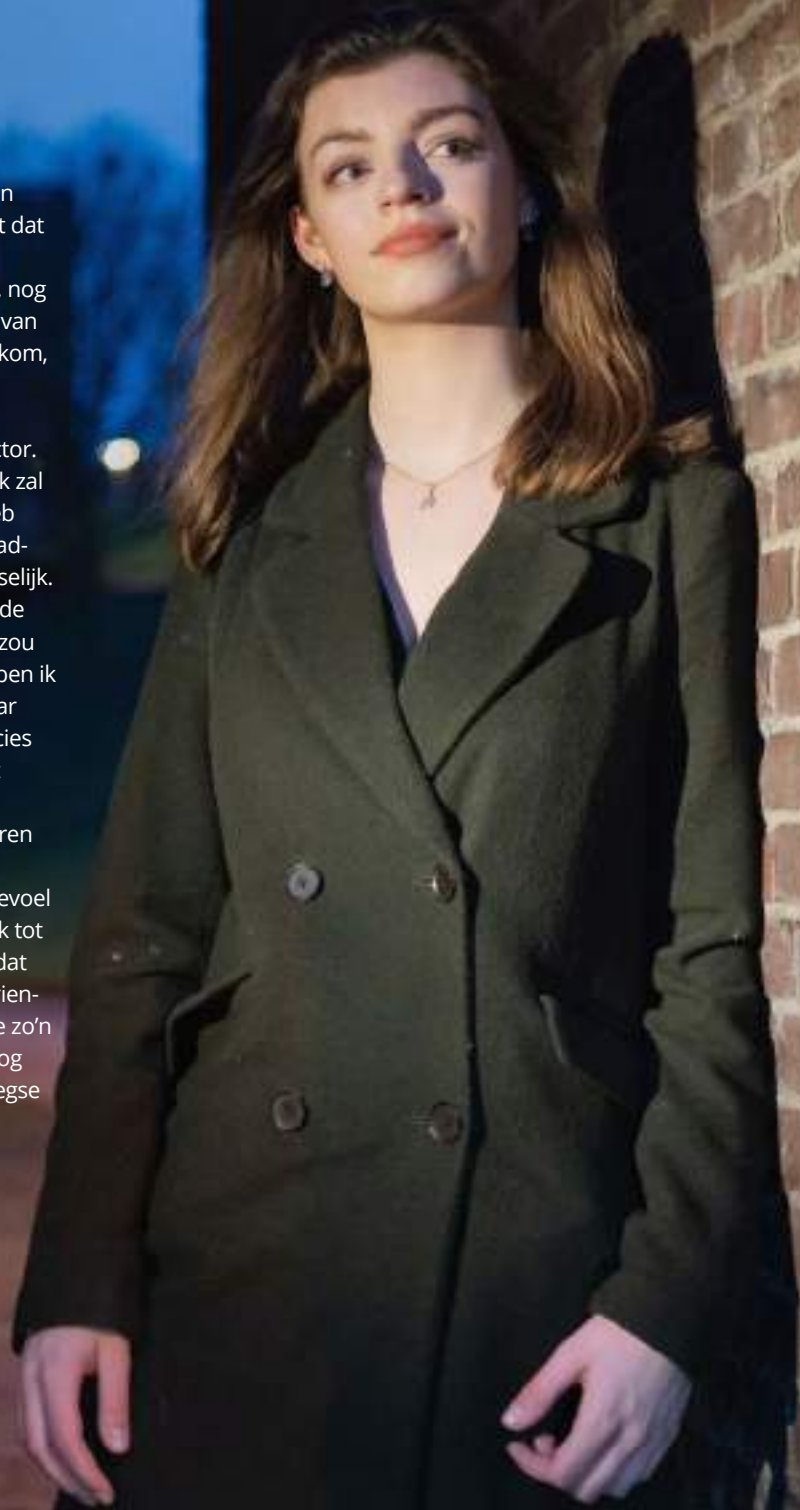

'HET ECHTE STUDENTEN- LEVEN' KEN IK VOOR MIJN GEVOEL NOG NIET'

SACHA VAN DE VEN (19), EERSTEJAARS
INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION

"Met de Radboud Universiteit voel ik een connectie. Ik ben al vroeg begonnen met mijn studieoriëntatie en vanaf het eerste moment dat ik hier over de campus liep, had ik een goed gevoel. Dat is er, ondanks de coronaperiode, nog steeds. Ik vind het dorpse en linkse karakter van Nijmegen fijn. Eigenlijk iedereen die ik tegenkom, heeft dezelfde denkwijze als ik. Ik ben in oktober direct op kamers gegaan. Corona was daarin een doorslaggevende factor. Ik dacht: niemand zoekt nu een kamer, dus ik zal er wel snel een vinden. Dat was ook zo. Ik heb geluk gehad. In mijn begintijd in Nijmegen hadden we veel online onderwijs en dat was vreselijk. Ik heb me nog nooit zo ellendig gevoeld, zat de hele dag alleen op mijn kamer. Als dat weer zou moeten, zou ik het niet trekken. Mijn studie ben ik niet per se gaan doen vanuit een passie, maar met het idee om connecties op te doen. Precies die vielen weg. Toch heeft online les ook wat kleine voordelen. Alles wordt bijvoorbeeld opgenomen, dus je kunt colleges terugluisteren in jouw tempo. Het echte studentenleven ken ik voor mijn gevoel nog niet. Het liefst zou ik drie keer in de week tot één uur 's nachts in de kroeg hangen, maar dat kan niet. Je zou op die manier gemakkelijk vrienden maken. Wat dat betreft ben ik blij dat we zo'n goede introductieweek hebben gehad. Nu nog de Vierdaagse meemaken. Dan is het Nijmeegse studentengevoel voor mij écht compleet."

PIETER STAAL (19), EERSTEJAARS POLITICOLOGIE

"Ik vind het hybride onderwijs best relaxed. Als je op maandagochtend geen zin hebt om op te staan, dan blijf je in bed liggen en kijk je alles lekker online. Als je juist zin hebt in sociale contacten, kun je gewoon naar de campus gaan en daar colleges volgen. Bij veel opgenomen colleges kun je ook de afspeelsnelheid aanpassen. Zo kun je alles in jouw tempo doen.

Dat je zoveel vrijheid hebt, vind ik een groot voordeel aan het leven op de Radboud Universiteit. Je kunt prima tot vijf uur 's morgens gamen of naar een feestje gaan, zonder dat het iemand wat uitmaakt. Alles kan en niks is verplicht, want veel docenten weten niet goed wie je bent. In werkgroepen ben je minder anoniem, maar in collegezalen ben je een nummertje. Dat vind ik niet erg. Ik doe alles liever zelf en heb ondanks corona genoeg andere contacten.

Dat ik op een campus rondloop met allemaal mensen van mijn leeftijd, zorgt ervoor dat ik me thuis voel. Ook Nijmegen bevalt me goed. Je bent écht in een studentenstad, ook al voel je dat in sommige periodes door corona wat minder. Kijk naar de terrassen en de binnenstad. Heel anders dan in Zuid-Limburg, waar ik vandaan kom. Maar ik hou ervan.

Corona beperkt nu vooral mijn sportleven. Ik zit bij judovereniging Fudoshin. Normaal hebben we daar één of twee keer per week training, maar nu heeft er telkens wel iemand corona en kun je niet meer gaan. Ik had gehoopt dat dat anders zou zijn."

**'IK VIND HET
HYBRIDE
ONDERWIJS
BEST RELAXED'**

**Radboud
Fonds**

Het Radboud Fonds steunt het actieve studentenleven. Meer weten of bijdragen? Kijk op www.radboudfonds.nl voor meer informatie.

Bij het aantreden van zijn vierde kabinet beloofde Rutte een 'nieuwe bestuurscultuur', met een scherper oog en oor voor wat zich afspeelt in de samenleving. Is die nieuwe cultuur terug te zien in de selectie van bewindspersonen? Verandert de trend van al decennia toenemende academisering op het Haagse pluche? Hoe divers zijn de studieachtergrond en regionale herkomst van ministers en staatssecretarissen? *Radboud Magazine* dook in de cv's van de 539 bewindslieden in honderd jaar kabinetten. De universiteiten in de periferie blijken er bekaaid vanaf te komen. Rob Jetten redt in Rutte IV de eer voor de Radboud Universiteit.

TEKST: PAUL VAN DEN BROEK EN MATHIJS NOIJ | FOTOGRAFIE: ANP |
GRAPHICS: GLOEDCOMMUNICATIE

De bewinds- persoon is steeds vaker een academicus

Trends binnen honderd jaar kabinetten

Het in januari aangetreden kabinet-Rutte IV telt 29 bewindslieden. 26 van hen hebben aan een universiteit gestudeerd. Twee komen van het hbo, onder wie Hugo de Jonge, die de pabo volgde. Henk Staghouwer (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) is een vreemde eend in de bijt: hij deed in de jaren zeventig de mavo, waarna hij een vakopleiding volgde. Daarmee is bijna 90 procent van Rutte IV academisch gevormd, en mocht iemand zoeken naar een trendbreuk: in het opleidingsniveau is die niet te vinden. Integendeel, nog nooit omvatte een kabinet zo’n groot aandeel academici. De universiteiten blijken voor alle kabinetten die in dit onderzoek tegen het licht zijn gehouden (zie kader) de hofleverancier van ministers en staatssecretarissen: 83 procent is academisch gevormd, een percentage dat gestaag toeneemt. In de eerste elf kabinetten tot de Tweede Wereldoorlog was nog ‘slechts’ driekwart van de bewindslieden van academische origine. Sindsdien neemt het bijna per kabinet toe, met Rutte IV dus als geschoold hoogtepunt. Het jongste kabinet telt bovendien vier gepromoveerden, het dubbele van Rutte III.

‘DE GELEERDE STAND’

Is dit erg? Is het een in steen gebeitelde wet dat maatschappelijke leiders van academische huize zijn? Als we naar Thorbecke luisteren wél: de grondvester van ons moderne parlementair stelsel vond het

Dit artikel rust op de cv’s van alle bewindspersonen sinds 1918, van het kabinet-Ruijs de Beerenbrouck I tot en met Rutte IV. Bij de telling van studieachtergronden zijn ook de voorlopers meegenomen van de technische universiteiten, Tilburg University en Wageningen University & Research. Bewindspersonen opgeleid aan bijvoorbeeld de Technische Hogeschool Eindhoven of de Roomsche Katholieke Handelshoogeschool en opvolger Katholieke Economische Hogeschool (Tilburg) gelden als academisch gevormd. Voor de Universiteit Maastricht geldt een achterstand (opgericht in 1976). *Bron: Parlement.com.*

passend om regeringsploegen te rekruteren uit ‘de geleerde stand’. Is die visie, gezien de roep om de afstand tussen Den Haag en het ‘gewone volk’ te verkleinen, rijp voor herziening? De oproep om de kloof te verkleinen, is uiterst actueel. ‘Eerst de mens, dan de regels’, luidde veelvuldig de (zelf)kritiek na de roemruchte toeslagenaffaire, de aanleiding tot de val van Rutte III. Maar wie verwacht dat Rutte IV een nieuw type bestuurder in stelling brengt tegenover de gedupeerde ouders komt bedrogen uit. Exit Alexandra van Huffelen (bestuurskundige, opgeleid in Leiden en Rotterdam en alumnus van studentencorps Minerva), welkom Marnix van Rij (jurist, Leiden, Minerva). Had Rutte na zijn uitglijers naar andere types moeten uitkijken? Is een niet-academisch geschoolde of zelfs een praktisch gevormde bestuurder niet wenselijk? Alexander van Kessel, onderzoeker bij het >

Rob Jetten 35^e bewindspersoon met Radboud-achtergrond

Louis Beel	KVP	rechten	Gerbrandy III (1945)	(2 x premier)
Wim van der Grinten	KVP	rechten	Drees I (1948)	
Maan Sassen	KVP	rechten	Drees I (1948)	
Teun Struycken	KVP	rechten	Drees I (1948)	
Jo Cals	KVP	rechten	Drees II (1951)	(1x premier)
Frans-Joseph van Thiel	KVP	rechten	Drees III (1952)	
Harry Janssen	KVP	klassieken	De Quay (1962)	
Victor Marijnen	KVP	rechten	De Quay (1962)	(1 x premier)
Gerard Stubenrouch	KVP	klassieken	De Quay (1962)	

Centrum voor Parlementaire Geschiedenis (CPG) van de Radboud Universiteit, begrijpt de roep om een betere maatschappelijke afspiegeling van Den Haag. “Maar die zoek ik niet in de eerste plaats binnen de kabinetten. Het is veel belangrijker om die goede vertegenwoordiging te hebben in de Tweede Kamer.” Hij wijst op onderzoek dat laat zien dat de opleidings-spreiding in het parlement veel breder is dan in de regering, zij het nog lang geen afspiegeling van de bevolking. “Voor een minister of staatssecretaris is de inhoudelijke bagage het belangrijkste, voor Kamerleden geldt dat in mindere mate.” CPG-directeur en hoogleraar Carla van Baalen

DRIES VAN AGT (TWEDEDE VAN LINKS) NAAST PREMIER DEN UYL, TIJDENS EEN DEBAT IN DE TWEDE KAMER (MEI 1973).

onderschrijft het belang van inhoudelijke expertise voor bewinds-personen. Het toenemend aandeel academisch gevormden noemt ze daarom niet zo bezwaarlijk. “Om je staande te houden als minister, om leiding te geven aan een departement, daar komt veel bij kijken. Het is niet gek dat je dan al snel hoogopgeleid bent. Bovendien denk ik niet dat mensen daar een probleem mee heb-ben. Als je naar de dokter gaat, wil je ook dat die daarvoor heeft doorgeleerd.” Overigens is Van Baalen niet ongevoelig voor de roep om een goede maatschappelijke afspiegeling, vooral op het terrein van gender en kleur, veel minder op studieachtergrond. “Je kunt alleen maar heel tevreden zijn over de gelijke man-vrouwverdeling in Rutte IV. Tegelijkertijd zijn er maar drie bewindspersonen met, zoals dat wordt genoemd, een migratieachtergrond: Uslu, Yeşilgöz en Weerwind. Daar is de afspiegeling minder geslaagd.” Van Kessel vult aan dat niet-academici in Den Haag niet per se dichtter bij het volk staan. De rekrutering van bewindslieden gaat al decennia via de partijorganisaties, legt hij uit. Hbo’er De Jonge loopt al twintig jaar mee met het CDA op het Binnenhof. Zijn enige collega met ook een hbo-achtergrond – Christianne van der Wal – doorliep jarenlang de rangen bij de VVD: als wethouder, gedeputeerde en voorzitter van het partijbureau. “Als er al een probleem is met de afspiegeling, moet je die zoeken in deze traditi-onele werving. Decennia meelopen in zo’n bubbel is natuurlijk niet bevorderlijk voor je gevoel voor de straat.” Dit staat nog los van het gestaag afnemend aantal partijleden, zegt Van Kessel. “De vijver om uit te vissen wordt steeds kleiner en de partijtop rekruteert toch vaak mensen die op henzelf lijken.” Een uitzonde-ring is volgens hem D66. “Ernst Kuipers en Robbert Dijkgraaf komen rechtstreeks uit de wetenschap, die worden bij wijze van spreken nog snel even lid van de partij.” Ook in eerdere kabinet-ten haalde D66 al mensen van buiten, zo wijst Van Kessel op Winnie Sorgdrager, Hans Wijers en Els Borst.

EXIT JURISTEN, WELKOM GAMMA'S

Het doorbladeren van de 539 cv's laat nóg een trend zien. Waar het aandeel academisch gevormden almaar toeneemt, daar daalt het

'DE VIJVER OM
UIT TE VISSSEN
WORDT STEEDS
KLEINER'

Louis van de Laar	KVP	geschiedenis	Marijnen (1963)	1
Roelof Nelissen	KVP	rechten	De Jong (1967)	1
Hein van de Poel	KVP	rechten	De Jong (1967)	1
Dries van Agt	KVP/CDA	rechten	Biesheuvel I (1971)	3 x premier
Piet Engels	KVP	nederlands	Biesheuvel I (1971)	1
Kees Schelfhout	KVP	rechten	Biesheuvel I (1971)	1
Tjerk Westerterp	KVP	sociale w'p	Biesheuvel I (1971)	2
Tiemen Brouwer	KVP	rechten	Den Uyl (1973)	1
Jos van Kemenade	PvdA	sociologie	Den Uyl (1973)	2

CARLA VAN BAALEN
 FOTO: HENRIËTTE GUEST

ALEXANDER VAN KESSEL
 FOTO: SUZAN ZANDERS

aandeel juristen. Tot 1918 waren zowat alle bewinds- personen jurist, daarna loopt het per tijdvak gestaag maar heel zeker terug: tot 31 procent in de laatste 25 jaar. Alle vier de kabinetten-Rutte tellen slechts een handjevol juristen; zijn jongste kabinet vier, tegenover vijftien bewindslieden met een gamma-achtergrond. Nooit was het aandeel gamma’s zo hoog, al houdt het stijgend aandeel gamma-bewindslieden ook verband met het groeiend aantal studies in dit veld sinds de jaren zestig. Sindsdien zijn die studies onverminderd populair.

Een studieachtergrond die in de eerste kabinetten van de twintigste eeuw nog meetelde – theologie – is al jaren afwezig. Ook zijn er nauwelijks bewindspersonen met een achtergrond in de bèta- en technische studies. De alfa’s, decennialang vrijwel afwezig op het pluche, maken de laatste 25 jaar een gestage opmars: Rutte IV telt er vier, onder wie (historicus) Rutte zelf. Van Kessel en Van Baalen noemen het slinkend aandeel juristen vanzelfsprekend. “Vroeger hadden aspirant-bestuurders alleen maar rechten om te studeren”, chargeert Van Kessel. “Daar kwamen vanaf de jaren vijftig allerlei studies bij, vaak gegroeid vanuit de rechtenfaculteiten.” Wie vroeger een verantwoorde- lijke maatschappelijke functie wilde bekleden, ging al gauw rechten studeren, zegt Carla van Baalen. “Het aantal studies om uit te rekruteren is veel groter geworden.” Naar het geringe aantal bèta’s kunnen de deskundigen alleen maar gissen. “Kennelijk geen stu- dies voor mensen met bestuurlijke of maatschappelijke

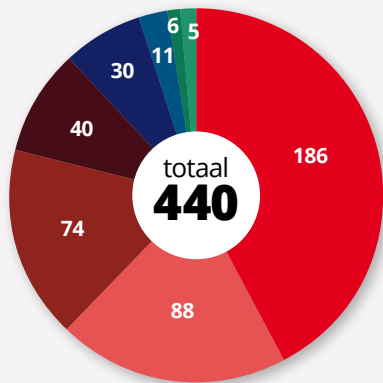
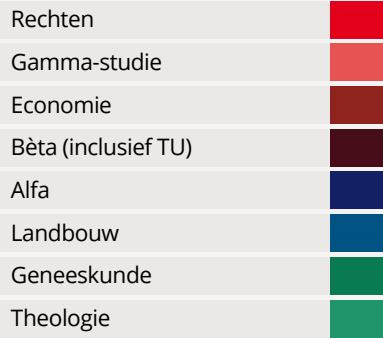
ambities”, werpt Van Kessel een balletje op. Wie bij de twee parlementair deskundigen louter tevredenheid verwacht over de steeds veelkleuriger studieachtergronden, vergist zich. Alexander van Kessel vindt het zorgelij- k dat er steeds minder juristen zijn in Den Haag, zelfs op het justitieministerie. Daar staat Dilan Yesilgöz-Zegerius aan het roer (afgestudeerd in de sociaal-culturele wetenschappen), met naast haar bestuurs- kundige Franc Weerwind (minister voor Rechtsbescherming). Niks tegen dit duo, benadrukt Van Kessel. “Ik uit mijn zorgen niet omdat juristen allemaal per se zo bril- jant zijn, maar omdat je op de hoogste bestuursniveaus mensen nodig hebt die weten hoe de wet werkt, hoe de regels functioneren.”

Twee niet-juristen aan de top is nog tot daaraan toe, indien ze worden bijgestaan door juridisch geschoolde topambtenaren, zegt Van Kessel. “In de hoogste kaders nemen managers de plaats in van juristen. Dat draagt mogelijk bij aan de alom gesig- naleerde verminderde kwaliteit van wetge- ving, en ook de uitvoering ervan blijkt steeds vaker ondoenlijk. In zo’n omgeving zijn capabele wetgevingsjuristen rondom een minister uiterst welkom.”

DE VERGETEN REGIO

De toenemende variatie in studieachter- grond weerspiegelt zich niet in regionale variatie. De hele geschiedenis door zijn de Randstad-universiteiten de geliefde kweek- vivers, met Leiden op nummer één.

Studie rechten
 beste entree tot
 kabinet

Fons van der Stee	KVP/CDA	rechten	Den Uyl (1973)	4
Hans van Mierlo	D66	rechten	Van Agt II (1981)	3
Berend Jan Voorst tot Voorst	CDA	rechten	Lubbers II (1986)	2
Loek Hermans	VVD	bestuurskunde	Kok II (1998)	1
Annelies Verstand-Bogaert	D66	rechten	Kok II (1998)	2
Pieter van Geel	CDA	planologie	Balkenende I (2002)	3
Arend Jan de Geus	CDA	rechten	Balkenende I (2002)	3
Thom de Graaf	D66	rechten	Balkenende II (2003)	1
Medy van der Laan	D66	rechten	Balkenende II (2003)	1

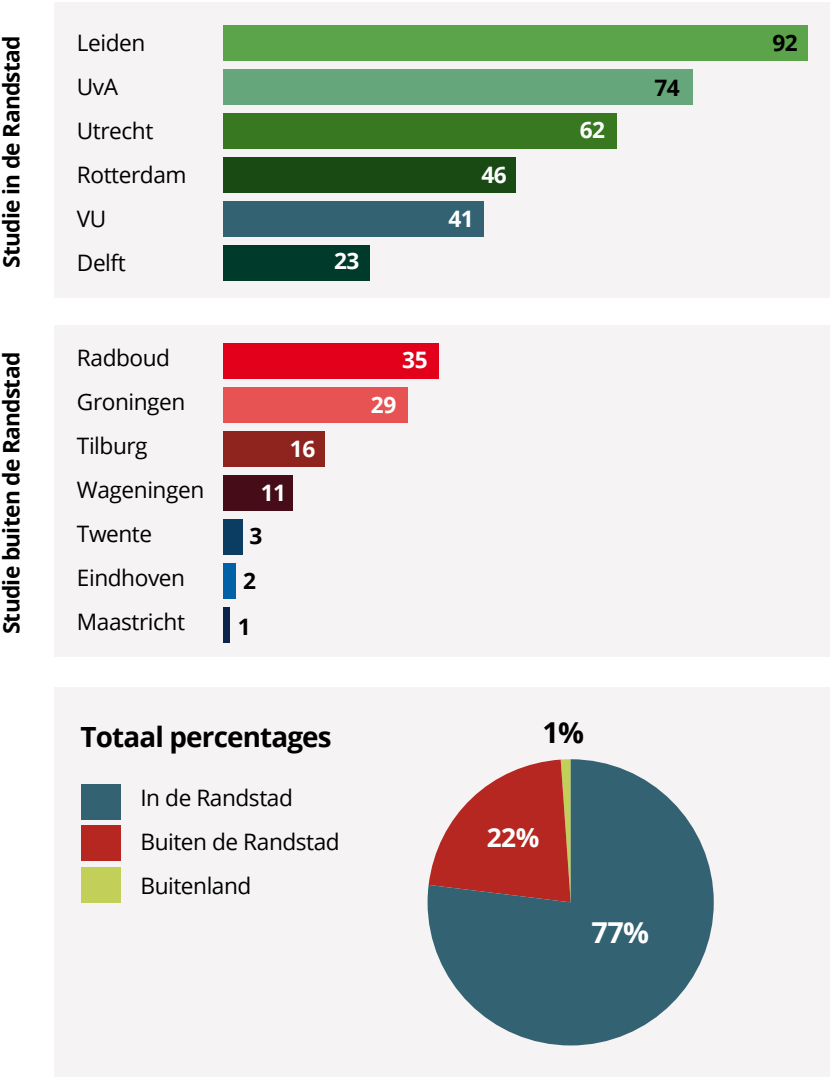

Daarna volgen de Universiteit van Amsterdam, Universiteit Utrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam en Vrije Universiteit Amsterdam. Gedurende honderd jaar kabinetten levert de Randstad 77 procent van alle bewindspersonen, terwijl ze 60 procent van alle afgestudeerden levert. De ‘vergeten regio’ laat zich illustreren met de wel heel late opkomst van bewindslieden uit de buitengebieden. Zo leverden de universiteiten van Twente en Eindhoven pas in 2007 hun eerste alumnus aan een kabinet, terwijl Maastricht moest wachten tot begin dit jaar, met staatssecretaris Vivianne Heijnen in Rutte IV.

De Radboud Universiteit is *the best of the rest*, met 35 alumni-bewindspersonen tijdens honderd jaar kabinetten. Hier past de aantekening dat de Nijmeegse universiteit pas in 1923 is opgericht, te laat om vooroorlogse bewindspersonen te leveren. Maar ook als we de telling toespitsen op de naoorlogse kabinetten, met Louis Beel als eerste uit Nijmegen (als minister van Binnenlandse Zaken), blijft de traditionele top 5 overeind. Ook in de laatste decennia is de Radboud Universiteit nummer 6 als leverancier van bewindslieden.

Carla van Baalen is verrast over de hoge positie van de Radboud Universiteit. “Groningen is immers de oudere en grotere universiteit. Blijkbaar speelt de fysieke afstand tussen Groningen en Den Haag dan toch een rol.” Volgens haar dankt Nijmegen haar positie aan de enorme invloed van de katholieke KVP in het verleden. “Veel katholieken gingen in Nijmegen studeren vanwege de katholieke identiteit van de universiteit.” En inderdaad: de eerste zeventien Nijmeegse alumni die toetraden tot een kabinet deden dat namens de KVP: van Louis Beel in 1945 tot Tiemen Brouwer in 1973. Van Kessel herinnert aan een van de redenen om de universiteit in Nijmegen op te richten: het wegwerken

Studielocatie bewindspersoon

Karla Peijs	CDA	sociologie	Balkenende II (2003)	
Rita Verdonk	VVD	sociologie	Balkenende II (2003)	
Ben Knapen	CDA	geschiedenis	Rutte I (2010)	
Gerd Leers	CDA	planologie	Rutte I (2010)	
Frans Timmermans	PvdA	franse letterk.	Rutte II (2012)	
Co Verdaas	PvdA	planologie	Rutte II (2012)	
Ingrid van Engelshoven	D66	politicologie	Rutte III (2017)	
Rob Jetten	D66	bestuurskunde	Rutte IV (2022)	

‘UNIVERSITEITEN PRONKEN GRAAG MET ALUMNI IN DE REGERING’

van het tekort van het katholieke volksdeel in de hoogste ambten. “Dit lijkt ten aanzien van kabinetsdeelname van Nijmeegse alumni wel gelukt, al helemaal gezien de vier naoorlogse premiers.”

Van Kessel noemt de regionale achterstand met een paar slagen om de arm een gevolg van de keuzes van studenten voor een universiteit. “Wie een politiek ambt ambieert, zal mogelijk sneller kiezen voor de Randstad, want dan zit je dicht bij waar het gebeurt.” En Nijmegenaren bij wie die ambitie gedurende de studietijd opborrelt, zijn mogelijk geneigd voor hun master alsnog naar het westen te trekken. Is dat erg? Komen de regio’s daardoor tekort in het beleid? “Je zou het denken”, zo wijst Van Kessel op het soms hoorbare gemor in regio’s als Twente en Limburg, om maar niet te spreken van de gasaffaire in Groningen. “Maar dat is ook een kwestie van regionale afspiegeling in het parlement. Die is relevanter dan de afspiegeling in de regering.”

Van Baalen roept niet meteen op tot meer Haagse ambities voor de universiteiten van Twente, Nijmegen of Groningen.

“Universiteiten pronken graag met alumni in de regering, vooral leuk voor hun uitstraling. Maar of de Radboud Universiteit nu baalt dat slechts één van haar alumni in het kabinet zit [minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten, red.], betwijfel ik.” Dat is anders voor de periferie. “Aan de uiterste randen van het land wonen veel mensen die zich niet gezien voelen door

PREMIER MARK RUTTE EN ROB JETTEN, MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE, IN DE TWEDE KAMER (JANUARI 2022).

Den Haag”, aldus Van Baalen. “Het voorbeeld bij uitstek is het aardbevingsgebied in Groningen. Natuurlijk helpt het als een bestuurder daarvandaan komt, als je weet hoe het is om te wonen op trillende grond.” Ook Van Kessel ziet een meerwaarde voor de regio met een ‘eigen’ man of vrouw in Den Haag. “Rob Jetten als voorpost kan heus wel handig zijn.” Hij wijst op de Nijmeegse burgemeester Hubert Bruls, die Jetten kent uit zijn tijd als gemeenteraadslid. “Natuurlijk hebben ze van elkaar de o6.” ■

MEER LEZEN?

Mark Bovens en Anchrit Wille.

Diplomademocratie. Over de spanning tussen meritocratie en democratie. Uitgeverij Bert Bakker, 2011.

Johan van Merriënboer. ‘Geleerden in het Torentje’. In: *Jaarboek Parlementaire Geschiedenis 2021*. CPG.

W.P. Secker. *Ministers in beeld. De sociale en functionele herkomst van de Nederlandse ministers (1848-1990).* Proefschrift Universiteit Leiden, 1991.

Studieachtergrond academisch gevormde bewindspersonen (percentages)

	1918 - 1945	1945 - 1966	1966 - 1994	1994 - heden	totaal kabinetsposten
RECHTEN	65,1	55,5	42,9	30,1	45,1
ECONOMIE	3,6	20,9	25,1	14,4	17,8
GAMMA	0,0	3,3	17,4	32,6	16,2
ALFA	5,5	6,0	1,2	14,0	6,8
BÈTA / TU	18,3	7,1	8,1	6,3	8,8
LANDBOUW	0,9	4,4	3,2	0,8	2,4
GENEESKUNDE	0,0	1,7	2,0	1,7	1,6
THEOLOGIE	6,4	1,1	0,0	0,0	1,2

EXIT **ANGELA MAAS**

'Mijn geluid is gehoord'

Ze was in 2012 de eerste hoogleraar Vrouwencardiologie in Nederland. Maar al veel eerder in haar loopbaan had Angela Maas vrouwen op de kaart gezet door te pleiten voor seksespecifieke gezondheidszorg. Aanvankelijk werd ze weggehoond, nu kijkt ze terug op mooie wapenfeiten. “Het hoogleraarschap heeft me vleugels gegeven.”

TEKST BEA ROS FOTO BERT BEELEN

Ze was van meet af aan actief in het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren

(“ja, zo’n vereniging is nog altijd nodig, want er heerst nog steeds een machocultuur in de academie”).

Verder riep maandblad *Opzij* haar in 2019 uit tot meest invloedrijke vrouw in Nederland, staat ze in het boek van Eva Jinek over powervrouwen en was ze in 2020-2021 VN-vrouwenvertegenwoordiger. De vrouwenzaak, zo mogen we constateren, is voor Angela Maas niet onbelangrijk. Terugkijkend op haar loopbaan trekt Maas de lijnen nog verder door. Van haar engagement als student met de tweede feministische golf – “ik zat in allerlei feministische praatgroepen, femsoc en zo” – tot en met haar werk als cardioloog met hart voor vrouwen. “Ik heb die affiniteit met het feminisme vervlochten in mijn werk.”

Werd u ook door mannelijke collega’s gezien als feminist? “Nou, ik kreeg vooral hoon: ach gut, die vrouwen, altijd wat met ze. Ik herinner me een cardioloog die zei: ‘Ik moet kotsen van het woord gender.’ Ik dacht: wen er maar aan en doe er je voordeel mee. Want cardiologie is wereldwijd hét grote voorbeeld dat sekse en gender er heel veel toe doen. Aan de gangbare fiets-test om hart- en vaatziekten aan te tonen, heb je bij vrouwen bijvoorbeeld vrijwel niets. Als je dat niet weet, doe je hun klachten snel af als gezeur.”

Deed u dat zelf in het begin ook? Lichtelijk schuld bewust: “Ja. Ik zei ook tegen vrouwen: nee, de klachten die u heeft, kunnen niet van het hart zijn. Ik nam over wat ik had geleerd en wat de norm was. En dan zit je een paar jaar in de praktijk en gaat het steeds meer knagen: ja maar, het klopt niet.”

Wat was voor u de ommezwaai? “Er werd een keer een patiënt heel boos: u kletst maar wat! En ze had gelijk. Het voelt niet goed dat je dingen niet weet en dan maar wat zegt. Terwijl jij de dokter bent op wie

ze moeten kunnen vertrouwen. Vrouwen kwamen bij ons met klachten en dan deden we gewoon de standaardonderzoeken. Die zijn ontwikkeld voor de witte man en bleken dus niet te kloppen voor vrouwen. Maar wij zeiden dat die vrouwen niet klopten. We weten inmiddels dat vrouwen, anders dan mannen, minder vaak vernauwingen in de kransvaten krijgen, maar vaker last hebben van vaatkramp. Het zijn dus geen blokkades, maar functiestoornissen.”

U was begin 2022 een van de experts in de NPO-serie Reference man, over de witte man als norm op tal van terreinen. Geldt dat in de gezondheidszorg nog steeds? “Er is gelukkig veel veranderd en we komen steeds meer te weten over hoe verschillend ziektes zich bij vrouwen en mannen kunnen uiten. Toch hoor ik ook nog mensen zeggen: ik geloof er niet zo in. Maar het gaat niet om geloof, het zijn voortschrijdende wetenschappelijke inzichten. Als je kijkt naar onbegrepen klachten, dan gaat het bij 80 procent om klachten van vrouwen. Dat komt omdat we van oudsher die witte man als norm hebben gesteld. Neem schildklierproblemen, 80 procent betreft vrouwen. Ik vraag weleens aan endocrinologen hoe dat komt. Ja, dat weten we niet. Maar dat is een heel interessante en relevante vraag. Wat hebben mannen dat ze het niet krijgen, en kunnen we daar iets uit halen om vrouwen te helpen? Juist door naar verschillen te kijken, kun je behandelingen verbeteren. Gelukkig is daar steeds meer oog voor. Ik zie bijvoorbeeld dat Bas Bloem [hoogleraar Neurologische bewegingsstoornissen, red.] goed bezig is met genderverschillen bij parkinson. Een paar jaar geleden vroeg ik hem ernaar en zei hij: o, daar heb ik nog nooit over nagedacht. En nu heeft hij daar diverse promovendi op gezet.”

VLEUGELS

In 2003 zette Maas in het ziekenhuis van Zwolle, als eerste in Nederland, cardiologische spreekuren voor vrouwen op. Aanvankelijk juichten haar mannelijke collega's dat toe: dan sturen we alle lastige vrouwen naar Maas. “Maar du moment dat het een beetje succesvol werd, gingen ze touwtjes spannen en kuilen graven. Ik

heb moeten leren om me daar op een goede manier overheen te zetten. In het begin was ik vooral boos en gefrustreerd. Ik wilde iedereen veranderen. Maar aan dode paarden moet je niet trekken, je kunt er beter langs manoeuvreren. Ik heb geleerd om de hoeken op te zoeken waar de energie zit en de energievreters te omzeilen.”

Krap tien jaar later, in 2012, werd ze benoemd op de eerste leerstoel Vrouwencardiologie. “Het hoogleraarschap heeft me vleugels gegeven. Daarvoor was ik heel lang een roepende in de woestijn. Ik ben vrij laat gepromoveerd, op mijn vijftigste, maar uiteindelijk begreep ik dat ik, om serieus genomen te worden, de wetenschap in moest.”

Waar bent u trots op? “Dat we het thema vrouwencardiologie vaart hebben kunnen geven en echt vooruitgang hebben geboekt. Zo is inmiddels in internationale richtlijnen opgenomen dat je vrouwen die tijdens hun zwangerschap een hoge bloeddruk hebben gehad, in de gaten moet houden. Want het kan een aanwijzing zijn voor een hoger risico op latere hart- en vaatziekten. Behalve met de gynaecologen werken we ook steeds meer

Laatste woord

“Verdiep je in dingen waar je in eerste instantie aversie tegen hebt, zoals de rol van gender. Het vermeerderd je kennis en dan kan aversie omslaan in plezier. En daar ben je nooit te oud voor. Laten we verder kijken hoe we de cultuurgrenzen tussen medische specialisten kunnen openen, zodat we betere zorg kunnen leveren aan mensen.”

samen met de oncologen, omdat chemo en bestraling bij onder meer borstkanker op korte en langere termijn kunnen zorgen voor een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Verder doen we sinds enkele jaren binnen het Radboudumc gericht onderzoek naar manieren om vaatkrampen goed te diagnosticeren. We hebben daarin in Nederland een voorbeeldfunctie. Dus ja, daar ben ik trots op, want het gaat uiteindelijk om betere zorg voor vrouwen.”

Missie voltooid? “Mijn rol was die van breekijzer, iemand die af en toe misschien wat ondiplomatiek dingen probeerde te forceren. Als je alleen maar aardig en vriendelijk bent, krijg je niet zoveel voor elkaar. Ik ben heel blij dat anderen nu vol overtuiging het stokje overnemen. Mijn geluid is gehoord. Dat is een mooi moment om van het podium te verdwijnen. Nou ja, niet helemaal, want ik blijf me onder meer bezighouden met een specifiek type hartinfarct dat bij jonge vrouwen voorkomt. Dat is een kindje van me dat ik nog moeilijk los kan laten.”

Waar gaat het precies om? “We zien steeds vaker bij vrouwen tussen de veertig en zestig jaar een hartinfarct in de vorm van een scheur in hun kransvat. Als je beter naar die groep kijkt, zie je dat het bijna allemaal hoogopgeleide vrouwen zijn die druk zijn om alle ballen in de lucht te houden.”

Herkent u zichzelf in dat vrouwprofiel?

“Tot op zekere hoogte. Maar ik heb één gunstig kenmerk: ik ben geen perfectionist. En dat is net de bottleneck. Ik heb patiënten die niet goed kunnen slapen als de kopjes in de kast niet allemaal met de oortjes dezelfde kant op staan. Ja, dan wordt het leven lastig. Vrouwen moeten leren dingen los te laten. Ook met de kinderen. Ik dacht ook weleens als mijn man voor de kinderen zorgde: wat zien ze eruit! Rare klerencombinaties, vieze vlekken. Maar ik heb er nooit iets van gezegd. Want hoe erg is dat nou helemaal? Dus leer dat af en maak het jezelf niet zo moeilijk. Ik ben, denk ik, niet geschikt voor een burn-out of een infarct. Ik heb wel een beetje een hoge bloeddruk, dat zit in onze familie. Gelukkig kun je daar met de juiste medicijnen heel oud mee worden.”

Wat staat ons aan nieuwe ontwikkelingen te wachten?

“Waar ik me zorgen over maak, is de toenemende groep transgenders. Dat heeft medische gevolgen. Een transgendervrouw moet bijvoorbeeld een leven lang oestrogeen slikken en bij hen neemt daardoor de kans op trombose toe. Dat is wezenlijk anders dan een cis-vrouw die vanaf haar vijftigste hormonen gaat slikken vanwege overgangsklachten. Die heeft vooral het eerste halfjaar een verhoogd risico op trombose. Ook de kans op hart- en vaatziekten is bij transgenders veel groter. Daar moeten we meer zicht op krijgen. Verder moet er veel meer samenwerking komen tussen de diverse vakgebieden. We praten wel over ontschotting, maar in de praktijk valt dat nog tegen. Terwijl het wel heel belangrijk is. Neem een vrouw die

gedotterd is en later borstkanker krijgt. Wat betekent dat voor de behandeling en medicatie? Het is te lang zo geweest dat iedere specialist een stukje deed, maar de patiënt deelt zichzelf niet op in partjes. Je moet kijken naar heel de mens.”

Bent u door de jaren heen een andere dokter geworden?

“Ja, dat heeft ook te maken met holistische zorg. Vroeger zei ik: u moet een nieuwe hartklep. Nu luister ik ook naar wat de patiënt wil. Als iemand zegt: ‘Ik heb eigenlijk wel een mooi leven gehad, het hoeft voor mij niet meer’, dan vind ik dat heel legitiem. Ik heb het zelf meegemaakt met mijn vader, die dement werd. Zijn wens was heel duidelijk: ik wil nooit meer naar een ziekenhuis. Ik heb hem een keer ’s avonds uit een ziekenhuis gehaald, met schreeuwende dokters die zeiden dat ik nooit meer terug mocht komen. In zijn tehuis werd hij fantastisch opgevangen: meneer Maas, we hebben nog een lekker hapje eten voor u. Dat is kwaliteit van leven. Als alles onder je wegglipt, dan wil je een beetje liefde, warmte, gezelligheid en iets lekkers te eten. Waar ik altijd moeite mee heb gehad, zijn artsen die zeggen: ik kan niets meer voor u doen. Ook al kun je iemand niet meer beter maken, je kunt altijd iets voor iemand betekenen, al is het alleen maar even luisteren. Dat betekenisvol zijn, dat is de rijping van jezelf als arts. Dat je het lef hebt om richtlijnen opzij te schuiven en te kijken: wat heeft deze persoon nou nodig?” ■

Tijdens haar afscheidssymposium op 22 april laat Angela Maas Mindlab vertonen, een film van TheaterMakers Radio Kootwijk over macht en hiërarchie in de academische wereld.

2010 Winnares Corrie Hermann-prijs Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA) | **2016** In Radboudumc | **2016** Bij een presentatie | **2017** Bestuur Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren | **2017** Internationale gendermeeting Japan | **2020** Zes minuten online lezing Verenigde Naties, als VN-vrouwenvertegenwoordiger 2020-2021

**Radboud
Fonds**

Wereldwijd overlijden de meeste vrouwen aan hart- en vaatziekten. Door meer onderzoek moet de zorg aan vrouwen verbeteren. Angela Maas richtte daarom Hart voor Vrouwen op. Meer weten of bijdragen? Kijk op www.hartvoorvrouwen.nl.

PLEKKEN INDISCHE HUIZEN

Dit jaar vier ik mijn eerste halve eeuw als inwoner van Nijmegen-Oost.

Ik heb hier als kind gespeeld, ben naar de middelbare school gefietst, heb mijn studententijd hier beleefd, enzovoort enzoverder. Al met al op een actieradius van nauwelijks meer dan een kilometer geleefd.

En toch zijn er steeds weer verhalen die ik niet ken. Zoals over het rijtje mooie huizen aan de Berg en Dalseweg, vanuit de stad een flink eind omhoog, schuin tegenover Tante Koosje. In de volksmond worden die de 'Indische huizen' genoemd, zo hoorde ik pas laatst. Ze zien er niet Indisch uit, liggen ver van de 'Indische buurt' – en toch horen ze tot de tastbare resultaten van het Nijmeegse Indische verleden.

Ik heb weleens horen vertellen dat Nijmegen – ná de onbetwiste nummer één, Den Haag – de meest Indische stad van Nederland is. Helemaal onwaarschijnlijk is het niet. Hier was de kazerne van het Korps Koloniale Reserves gevestigd en elke militaire Indiëganger vertrok en kwam terug via Nijmegen, en bleef vaak hier tijdens tijdelijk en groot verlof.

Om deze militairen (en hun eventuele gezin) te huisvesten, werd in 1918 de Stichting Verblijf voor den Oud-Indischen Militair opgericht, die het huisvesten ten doel had van deze repatrianten. In eerste instantie werd daartoe een hotel gekocht in de Benedenstad, maar dat voldeed al snel niet meer. Rond 1920 kocht de stichting een perceel tussen Berg en Dalseweg en Kwakkenberg voor bouw van een nieuw tehuis. In afwachting van voldoende middelen daarvoor werden alvast woningen neergezet. De *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant* schreef: 'Thans zijn aan den zoom van genoemd terrein aan den Berg en Dalschenweg een twintigtal keurige woningen verrezen, door de Stichting met Rijkspremie gebouwd en tien van deze woningen zijn volledig gemeubilleerd en van huis- en keukenraad voorzien, zoodat de oud-Indische militairen of verlofgangers, die hier ter stede aankomen, aanstands hun beddeke gespreid en de tafel gediend vinden. De overige tien woningen, welke de Stichting bij gebrek aan de noodige geldmiddelen niet heeft kunnen laten inrichten, worden ongemeubilleerd verhuurd aan personeel der Stichting en

actief dienende militairen.'

Op zaterdagmiddag 19 augustus 1922 werd de rij huizen officieel geopend in aanwezigheid van hoge militairen, afvaardigingen van Indische verenigingen en het Nijmeegs stadsbestuur. Maar van meet af aan was duidelijk wat in het krantenbericht al doorsijpelde: de financiën waren een probleem. De *PGNC* vroeg zich af of de huurprijzen niet te laag waren. En uit de publieke jaarverslagen van de stichting in de jaren die volgen, blijkt dat de panden en hun inrichting steeds verliesgevend waren.

In april 1927, nog geen vijf jaar na de oplevering, meldden de kranten dat de stichting alle huizen, verlieslijdend, had verkocht. De opbrengst werd gestoken in Huize Insulinde in Hees, dat wel een succes werd. De naam van de rij huizen leefde voort. In de krant als aanduiding van het veld van voetbalclub Trekvogels ('achter de Indische huizen'), als naam van een tramhalte, en – honderd jaar later – dus nog steeds in de mondelinge overlevering.

JOS JOOSTEN ALUMNUS.

PUBLICEERT GEREGELD OVER DE GESCHIEDENIS VAN NIJMEGEN

Radboud community

Na je diploma blijft de Radboud Universiteit graag met je verbonden. Via **Radboud Academy** (vervolgonderwijs) bieden we gelegenheid voor verdere professionele en persoonlijke ontwikkeling, via **Radboud Reflects** (lezingen en debat) en **Radboud Recharge** (portal voor wetenschapsnieuws) delen we onze kennis, en met het **Career Central** slaan we een brug tussen de campus en het werkzame leven. Ten slotte biedt dit nieuwe servicekatern informatie over projecten van het **Radboud Fonds**.

Waarom stoppen met leren na de studietijd?

In de wereld van nu is het nodig dat je blijft leren. Radboud Academy speelt in op heden-daagse vraagstukken uit de samenleving, gevoed door actuele wetenschappelijke inzichten. Met onze zeven faculteiten ontwikkelen we innovatief vervolgonderwijs voor professionals en breed geïnteresseerden die zich professioneel of persoonlijk willen blijven ontwikkelen.

De lerende samenleving

Om het aanbod – variërend in vakgebied, vorm en duur – goed te laten aansluiten op leerbehoeftes, werken we samen met een keur aan organisaties en bedrijven. Heeft ook jouw organisatie een innovatieve oplossing nodig voor een probleem? Met onze inhoudelijke en didactische expertise vertalen we je organisatiedoelen naar een flexibel leertraject dat aansluit op de vraagstukken en uitdagingen van je team. Neem contact op via radboudacademy@ru.nl

Uitgelicht Radboud International Training on High Ability

Het wegnemen van mythes en misverstanden over onderwijs voor hoogbegaafden. Het is de missie van Petra Spithost, al helemaal na het volgen van de RITHA-training van het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen.

Nadat Petra Spithost in 2018 de internationale RITHA-training had gevolgd, werd ze nóg meer gegrepen door haar al jarenlange missie voor aandacht voor hoogbegaafdheid in het onderwijs. Spithost, gepokt en gemazeld als adviseur en trainer voor schoolbesturen en docentteams, blikt met genoegen terug op de training. “Die bood precies wat ik zocht: een reflectie op onderwijs over hoogbegaafdheid. Vanuit een open houding, wat aansluit bij mijn stijl om niet zomaar iets voor waar aan te nemen. De trainers daagden uit om erover na te denken, om een eigen visie te ontvouwen.” Het anderhalf jaar durende RITHA wordt voor 80 procent aangeboden als online onderwijs, naast enkele intensieve seminars in Nijmegen. Het *blended* onderwijs opent de deuren voor deelnemers uit heel Nederland, prijst Spithost de opzet, nog afgezien van de internationale inschrijvingen. In haar leergang van dertien deelnemers zaten medecursisten uit Noorwegen, Duitsland en Portugal. “Zo krijg je inzichten uit nog meer invalshoeken.” En dankzij de terugkomdagen van de overkoepelende European Council for High Ability heeft Spithost uit de cursus inmiddels “vriendschappen voor het leven” gesmeed. De door RITHA aangemoedigde reflectie op het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen is volgens Spithost heel hard nodig. In het werkveld zijn aanpassingen in het onderwijs voor deze leerlingen allerm minst vanzelfsprekend. “In Nederland is er niet zoveel ruimte boven het maaiveld. In het onderwijs zien ze graag dat iedereen een beetje in de pas loopt.”

De koudwatervrees is mede een gevolg van

de misleidende term ‘hoogbegaafdheid’. Spithost memoreert de wijsheid van Lianne Hoogeveen, sinds vorig jaar bijzonder hoogleraar Identification, support and counseling of talent aan de Radboud Universiteit.

Aandacht voor anders zijn

Hoogeveen wil dit label graag schrappen: het verwijst te gemakkelijk naar een hoog IQ. Veel beter is te denken in termen van diversiteit en ‘anders zijn’. “Het gaat om aandacht in het onderwijs voor kinderen die iets anders nodig hebben dan het gemiddelde.” Een te strak keurslijf leidt tot uitval en nodeloos thuiszitten, weet Spithost uit ervaring.

Scholen die openstaan voor een diversere groep leerlingen voorkomen niet alleen nodeloze uitval, maar helpen ook zichzelf. Met die boodschap probeert Spithost het werkveld warm te maken voor diversiteit. “Aandacht van het anders zijn stimuleert de innovatie voor het onderwijs in brede zin, schept ruimte voor een aanbod van de allernieuwste vaardigheden.” Tot haar genoegen kan Spithost haar missie nu ook delen als docent in de cursus die ze jaren terug zelf volgde, zij het in de Nederlandstalige variant. Vanuit de soms weerbarstige praktijk voelt de cursusgroep als een warm bad. “Heerlijk om af en toe onder gelijkgestemden te zijn, met dezelfde leergierigheid en dezelfde doelen.”

De volgende editie van de internationale opleiding tot RITHA Practitioner staat gepland op 1 juni. Daarna mogelijkheid voor opleiding tot RITHA Specialist.

www.rcsw.nl/ritha

In the spotlight

In elke editie doen we per vakgebied een greep uit het rijke aanbod van Radboud Academy en de aangesloten opleidingscentra van de faculteiten.

Communicatie, marketing en media MODEREREN

Word je weleens gevraagd om een bijeenkomst te begeleiden? Een heidag, publieksbijeenkomst of wat voor online of offline sessie dan ook. Maar denk je: hoe kan ik dat het beste doen, dit is veel spannender dan gedacht! Deze training is bedoeld voor mensen die met meer body en baggage een stap willen zetten in de rol als moderator. Tijdens de driedelige training leer je de onderliggende mechanismes in het begeleiden van groepsgesprekken. Nuttig voor onder andere dagvoorzitten, cultuurveran-

deringen en publieksbijeenkomsten.
Start: mei | Aangeboden door: Radboud Academy i.s.m. Radboud in'to Languages
Meer informatie: www.ru.nl/ra/mod

Divers

ZOMERCURSUSSEN

Radboud Summer School verzorgt van juni tot augustus ruim tachtig intensieve, academische, Engelstalige zomercursussen. Hierin werk je in kleine, diverse, internationale groepen samen met onderzoekers en trainers. Veel cursussen betreffen onderzoeksmethodes, maar ook voor specifieke vakgebieden is er uitgebreid aanbod. Meld je voor 1 april aan, dan krijg je 10 procent korting.
Start: 20 juni | Aangeboden door: Radboud Summer School
www.ru.nl/radboudsummerschool/courses/overview-courses-2022/

Diversiteit, gelijkheid en samenwerking

INTERACTIE METHODIEK VOOR

RELATIONELE ONTWIKKELING (IMRO)

Hoe stem je je behandeling af op cliënten met uiteenlopende gedrags- en sociaal-emotionele problemen? Een vraag die in de hulpverlening regelmatig de revue passeert. Reguliere behandelingen hebben niet altijd het effect waar je vooraf op had gehoopt. Niet voor iedereen biedt een cognitieve of verbale aanpak immers de oplossing. De Interactie Methodiek voor Relationele Ontwikkeling (IMRO) biedt dan een kansrijk alternatief. Hoe? Door niet enkel van verbale communicatie en taal gebruik te maken, maar ook aangepaste lichaamstaal en

aangepast stemgebruik als werkzame instrumenten in te zetten.

Start: 9 juni | Aangeboden door: Radboud Centrum Sociale Wetenschappen
www.rcsw.nl/imro

Economie, management en organisatie

DUURZAME LOOPBANEN

Loop jij in je werk als leidinggevende of hr-professional aan tegen vraagstukken rondom strategische visie op duurzame inzetbaarheid? Het bewaken van balans tussen werk en privé van werknemers in verschillende leeftijden en loopbaanstadia? Of onnodige uitstroom van getalenteerd personeel? Tijdens de driedaagse cursus Duurzame loopbanen worden problemen en vraagstukken waar deelnemers in hun dagelijkse hr-praktijk tegenaan lopen benaderd vanuit wetenschappelijke theorie en praktische inzichten.

Start: 19 mei | Aangeboden door: Radboud Academy
www.ru.nl/ra/dl

ORGANISEREN IN COMMUNITIES

De omgeving van organisaties is fundamenteel aan het veranderen. Meer en meer vervagen de grenzen van organisaties, wordt kennis delen eenvoudiger door technologische toepassingen en zoeken organisaties naar verbinding. Dat vraagt om nieuwe manieren van (samen)werken. De opkomst van het fenomeen 'community' wordt in dit opzicht steeds belangrijker en er is dan ook veel aandacht voor ontstaan. Dat roept de vraag op wat een community nu eigenlijk is en hoe deze opgebouwd kan worden. In deze post-master wordt een community gedefinieerd als een verzameling actoren of organisaties die op basis van gemeenschappelijke waarden of identiteit bijdragen aan een collectief doel. De post-master is vormgegeven i.s.m. Bind Academy.

Start: 23 mei | Aangeboden door: Radboud Management Academy
www.ru.nl/rma/postacademisch-onderwijs/organiseren-communities/

Gedrag, psychologie en sociologie

HOOGBEGAAFDHEID IN ONDERWIJS EN ZORG

Kinderen, adolescenten en volwassenen die (hoog)begaafd zijn, ervaren regelmatig problemen op school, werk of in de omgang met anderen. Zo is het onderwijsaanbod nog te vaak onvoldoende aangepast aan de behoeften van de (hoog)begaafde leerling. Dit leidt vaak tot problemen, zoals verveling, onderprestatie, onaangepast gedrag, depressiviteit of uitval. In deze tweedaagse cursus leer je, onder begeleiding van docent Mariska Poelman, de uiteenlopende manifestaties van (hoog)begaafdheid en het herkennen ervan.

Start: 19 mei | Aangeboden door: Radboud Centrum Sociale Wetenschappen
www.rcsw.nl/hoogbegaafdheid

Gezondheid, zorg en welzijn

KWALITEIT EN VEILIGHEID IN DE PATIËNTENZORG

In deze tweejarige master worden artsen, apothekers, verpleegkundigen en paramedici met een academische achtergrond opgeleid om kwaliteit en veiligheid in de patiëntenzorg succesvol te verbeteren. De sleutelposities van de zorgprofessionals worden zichtbaar op de werkvloer. En ze worden rolmodellen die collega's inspireren en verbinden.

Start: 1 september | Aangeboden door: Radboudumc Health Academy
www.radboudumc.nl/masterkvp

TRAINING MINDFULNESS-BASED STRESSREDUCTIE

Mindfulness is de bereidheid je met mildheid en nieuwsgierigheid open te stellen voor je ervaringen, of ze nou prettig of onprettig zijn, met vriendelijkheid en onderscheidingsvermogen. Bij onplezierige gedachten of gevoelens hebben we vaak de neiging deze af te keuren of te onderdrukken. Mindfulness leert je om een meer accepterende houding aan te nemen ten aanzien van jouw gedachten, gevoelens en emoties. De training leert je bewuster stil te

staan bij je ervaring van het hier en nu en deze niet te veroordelen. Er kan dan ruimte ontstaan voor het maken van andere keuzes, waardoor je effectiever kunt omgaan met stress.

Start: mei | Aangeboden door: Radboudumc Centrum voor Mindfulness
www.radboudcentrumvoormindfulness.nl/mindfulness-algemeen

BEGELEIDEN EN DEBRIEFEN VAN INTERPROFESSIELE SIMULATIE TEAMTRAINING

Tijdens deze interactieve workshop leer je hoe een debriefing van een interprofessioneel team begeleidt. Centraal staan

gesprekstechnieken; het aanmoedigen van reflectie en feedback geven op het groepsproces. De workshop is bedoeld voor artsen, verpleegkundigen en andere zorgprofessionals die hun onderwijskundige kennis en vaardigheden op het gebied van het begeleiden van interprofessionele simulatie teamtraining (verder) willen ontwikkelen.

Start: 24 mei | Aangeboden door: Radboudumc Health Academy
www.radboudumc.nl/debrieven

ICT, AI en informatieverwerking

STATISTIEK MET SPSS VOOR DE PRAKTIJK

Gegevens uit data worden steeds belangrijker, zeker nu de toegankelijkheid en omvang hiervan toenemen. Niet langer is het aan alleen maar data-analisten of onderzoekers besteed om data te lezen en te begrijpen, ook voor andere beroepsgroepen is het inmiddels cruciaal om data te kunnen vertalen naar zinvolle inzichten. Analytische vaardigheden zijn hierin natuurlijk onmisbaar. In deze cursus ga je daarom aan de slag met het opdoen van kennis en vaardigheden op het gebied van statistiek. Je krijgt uitleg over meerdere statistische technieken, zodat jij aan het einde een grote gereedschapskist hebt om uit te putten.

Start: 12 mei | Aangeboden door: Radboud Centrum Sociale Wetenschappen
www.rcsw.nl/statistiek

Juridisch, recht en regelgeving

WWFT VOOR DE PRAKTIJK

Voldoet je kantoor aan de verplichtingen uit de Wwft? De wetgeving op het gebied van witwassen wijzigt snel: er is een nieuw UBO-register en er zijn meer aanpassingen op grond

van de vijfde anti-witwasrichtlijn. Wat zijn de laatste ontwikkelingen? Hoe herken je ongebruikelijke transacties? En hoe stel je goed risicobeleid op? In deze cursus krijg je antwoord op deze en andere vragen.

Start: 9 juni | Aangeboden door: CPO
www.cpo.nl

Natuur, klimaat en duurzaamheid

YOUNG LEADERSHIP FOR SUSTAINABILITY

Ben jij bezig met de omslag naar een duurzame bedrijfsvoering en impact op de maatschappij? Wil je weten hoe je anderen motiveert tot duurzame verandering? Voor ambitieuze *young leaders* die bezig zijn met duurzaamheid start Radboud Academy de training Young Leadership for Sustainability. In negen maandelijkse bijeenkomsten onderzoek je samen wat er nodig is voor verandering en krijg je handvatten aangeleerd om duurzaamheid in je organisatie te implementeren. Deze training richt zich met name op professionals met enkele jaren werkervaring die al enige tijd leidinggevende zijn.

Start: 19 mei | Aangeboden door:
Radboud Academy
www.ru.nl/ra/ylfs

Hoofdopleiders Marije Klomp en Marcel Becker verzorgen op donderdag 7 april de lezing 'Van duurzame doelen naar duurzaam doen' tijdens de Radboud Recharge Dag.

Taal

TAALTRAININGEN OP DIVERSE NIVEAUS

Wil je graag een nieuwe taal leren? Of een taal die je al een beetje beheerst verder optimaliseren? Met onze groepscursussen ervaar je het gemak van online in combinatie met *social learning*. In vijf online lessen en drie lessen op de campus heb je veel interactie met medecursisten en persoonlijke begeleiding van een docent. De cursussen onderscheiden zich door het hoge tempo, de grondige en functionele aanpak en effectiviteit. Ze gaan over meer dan alleen woorden en grammatica leren; het belangrijkste is wat je wilt bereiken met het leren van de taal.

Start: 16 mei | Aangeboden door:
Radboud in'to Languages

www.into.nl

Onderwijs, pedagogiek en coaching

RITHA PRACTITIONER NEDERLAND ROTTERDAM

In deze opleiding leren professionals, zoals leerkrachten, docenten, adviseurs, pedagogen of psychologen, hoe het signaleren, begeleiden en adviseren van (hoog) begaafden in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en de adviespraktijk werkt. De RITHA Practitioner Opleiding is een *blended* opleiding en bestaat uit drie blokken verspreid over twaalf maanden. De opleiding wordt afgesloten met een veldonderzoek en leidt tot het RITHA-certificaat (Radboud Universiteit) en het ECHA-certificaat (European Council for High Ability).

Start: 4 april | Aangeboden door: Radboud Centrum Sociale Wetenschappen/CED-Groep/Het ABC

www.rcsw.nl/rithapractitionerNL

Zie ru.nl/radboudacademy voor meer aanbod van het vervolgonderwijs van de Radboud Universiteit.

RADBOUD ACADEMY

Blijf jij jezelf ontwikkelen?

Bij ons vind je ruim 750 cursussen voor professionals in diverse vakgebieden.

Keep learning

Radboud Universiteit Radboud Academy

AGENDA**Omarmen wat op je pad komt**

Lessen uit het klooster | Lezing door Theoloog des Vaderlands Thomas Quartier | Dinsdag 29 maart | 20.00 - 21.30 uur | Collegezalencomplex, Radboud Universiteit en online

Wat doe je in een situatie die je niet hebt opgezocht en die geen voor de hand liggende oplossing kent? Hoe vind je een weg te midden van onrust, rampspoed en conflicten? Theoloog des Vaderlands Thomas Quartier houdt ons vanuit de kloostertraditie een spiegel voor om te helpen verdragen wat onverdraaglijk lijkt.

Digitalisering en de waarde van werk

Radboud Reflects @ Go Short met cultuurwetenschapper Niels Niessen en bedrijfskundige Berber Pas | Dinsdag 5 april | 19.00 - 20.30 uur | LUX, Nijmegen | i.s.m. Go Short

Chatrobots bij de klantenservice, flitsbezorgers die ons eten afleveren en zelfscankassa's in de winkels. Met de toeneemende digitalisering en automatisering van de dienstverlening wordt menselijke interactie steeds zeldzamer. Wat gaat er verloren als persoonlijk contact vervangen wordt door technologie? Met twee korte films belichten Niels Niessen en Berber Pas de vervreemding die deze digitalisering met zich meebrengt.

Vervreemd zijn

Maand van de Filosofie | Lezing door psycholoog Paul Verhaeghe | Donderdag 7 april | 20.00 - 21.30 uur | De Vereniging, Nijmegen
Hoe kun je vervreemd zijn van een ander en van jezelf? Psycholoog Paul Verhaeghe vertelt waarom vervreemding een intieme band met onszelf in de weg kan staan en de basis kan worden voor psychische stoornissen. Kom luisteren naar de essayist van de Maand van de Filosofie en denk verder na over vervreemding, een gevoel dat sinds de coronacrisis een nieuwe betekenis heeft gekregen.

Stress en genade

God en de stad, lezing en gesprek met theoloog Mattias Rouw en religiewetenschapper Paul van der Velde | Maandag 11 april | 20.00 - 21.30 uur | Theaterzaal C, Radboud Universiteit en online | i.s.m. deBuren

In een wereld die steeds meer druk legt op het individu, is iedereen ondernemer van zichzelf. Zowel je succes als je falen heb je louter aan jezelf te danken. De gevolgen zijn bekend: nooit leden zoveel mensen aan depressie, angst en controledwang. Religieuze tradities kennen vanuit het begrip genade een benadering die zich verzet tegen het maakbaarheidsideaal: het idee dat alles wat je hebt, je enkel gegeven is. Wat kunnen we daarvan leren?

Het China van Xi Jinping

Dascha Düring and China-deskundige Florian Schneider | Donderdag 21 april | 20.00 - 21.30 uur | Theaterzaal C, Radboud Universiteit

Xi Jinping heeft in zijn tienjarig presidentschap China op de kaart gezet als grootmacht. Journalisten spreken inmiddels over een "economische,

financiële, culturele en politieke revolutie", die onder zijn leiderschap in gang is gezet. Hoe revolutionair is Xi's leiderschap? Hoe past zijn ideologie in China's culturele en historische context?

Woke?

Lezing en gesprek met socioloog Walter Weyns | Donderdag 28 april | 20.00 - 21.30 uur | Collegezalencomplex, Radboud Universiteit
Hoe kijken we vandaag naar (on)rechtvaardigheid? Waar komt de wokecultuur vandaan? Wat is de waarde van deze beweging? Cultuursocioloog Walter Weyns geeft een analyse van deze kritische, postmoderne stroming.

Blue humanities

Lezing en gesprek met religiewetenschapper Justine Bakker | Maandag 16 mei | 20.00 - 21.30 uur | LUX, Nijmegen en online
Vanuit de natuur- en geowetenschappen wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de zee. Logisch, want de oceanen hebben enorme impact op onze fysieke leefomgeving. Maar welke rol spelen de oceanen in ons denken? Justine Bakker geeft een introductie in de *blue humanities*: wat betekent het om te denken vanuit de oceaan, ook voor de geesteswetenschappen?

Cryptokunst. Waardevol of speculatie?

Lezing en gesprek met kunstcriticus Ann Demeester en filosoof Frank van Caspel | Dinsdag 24 mei |

20.00 - 21.30 uur | Collegezalen-complex, Radboud Universiteit

Vorig jaar werd het cryptokunstwerk Bleeple verkocht voor een recordbedrag van 60 miljoen euro. Blockchaintechnologie maakt het mogelijk om digitale kunst als unieke objecten te verkopen. Filosoof Frank van Caspel duidt deze ontwikkeling en kunstcriticus en museumdirecteur Ann Demeester vertelt wat de waarde van kunst bepaalt. Draait het bij cryptokunst nog wel om de intrinsieke waarde van het werk zelf, of is kunst de nieuwe cryptomunt?

Taal en gender

Lezing en gesprek door taalwetenschapper Helen de Hoop en cultuurwetenschapper Liedeke Plate | Maandag 30 mei | 20.00 - 21.30 uur | LUX, Nijmegen en online | Radboud Reflects en Radboud Diversity, Inclusion and Equity Office

Er is veel te doen rondom genderneutraal taalgebruik en het gebruik van persoonlijk voornaamwoorden zoals hij, zij en hen. Waarom is inclusief taalgebruik belangrijk? Wat kan de rol zijn van taal in het voeren van een emancipatiestrijd?

Gender: wat we kunnen leren van andere primaten

Lezing door primatoloog Frans de Waal | Dinsdag 7 juni | 20.00 - 21.45 uur | De Vereniging, Nijmegen

Is gender een uniek menselijk verschijnsel of bestaan er bij mensapen ook aangeleerde genderrollen? Aan de hand van zijn observaties bij mensapen

sprekt primatoloog Frans de Waal over gender en sekse bij dieren en mensen. Welke genderrollen komen voor in het dierenrijk en hoe komen die rollen tot stand? Kunnen wij mensen iets leren van gender bij dieren? Kom en luister naar Frans de Waal en ontdek wat genderrollen bij mensapen ons vertellen over onszelf.

Bouw aan de toekomst,
met anderen en met ons

**Op het carrièreplatform van
de Radboud Universiteit geef je gemakkelijk
aan of en hoe je studenten en andere alumni
wil helpen: drink samen een kop koffie,
deel je netwerk of geef een gastcollege.**

**Dankzij Career Central heb je
het zelf in de hand.
Help jij anderen op weg?**

Career Central. Get on board.

www.ru.nl/careercentral

**Radboud
Fonds**

Het **Radboud Fonds** is een gezamenlijk initiatief van de Radboud Universiteit en het Radboudumc.

Meer weten? Kijk voor meer informatie over het Radboud Fonds op www.radboudfonds.nl of mail ons op fondsenwerving@ru.nl.

Doneren?

Bijdragen aan een van onze projecten? Doneer op IBAN: NL84 ABNA 0248 690 655. Of neem contact met ons op voor een schenking op maat.

Wil jij onze onderzoekers structureel ondersteunen?

Ben je al een tijdje donateur of ben je van plan om ons langere tijd te ondersteunen? Door een periodieke schenkingsovereenkomst af te sluiten, beschouwt de Belastingdienst je schenking als een periodieke gift, waardoor deze volledig aftrekbaar is. Zo doneer je dus meer, zonder dat het meer kost. Dit komt doordat het Radboud Fonds een ANBI-status heeft. Hiervoor moet je een vast bedrag doneren, voor een periode van vijf jaar. Interesse? Door de QR-code te scannen, leer je meer over de verschillende manieren van doneren aan het Radboud Fonds. Liever persoonlijk advies? Mail Marjolein via Marjolein.Rauws@ru.nl.

NIEUW FONDS OP NAAM:

Focus op taalproblemen bij baby's en jonge kinderen

Meer weten over het Radboud TOS Fonds? Scan de QR-code of neem contact op met Lisette Pals via lisette.pals@ru.nl.

De eerste duizend dagen zijn ontzettend belangrijk voor de taalontwikkeling van een kind. Toch komen taalstoornissen vaak pas later aan het licht. Daarom richtte Kino Jansonius (foto, gepensioneerd logopedist en klinisch linguïst) het Radboud TOS Fonds op. Het fonds wil wetenschappelijk onderzoek mogelijk maken, gericht op een zo vroeg mogelijke erkenning en behandeling van taalontwikkelingsstoornissen.

Met de bijdrage van Jansonius kan Paula Fikkert (hoogleraar Eerste taalvererving aan de Radboud Universiteit) in samenwerking met de Universiteit Leiden starten met een kleinschalig onderzoek. Jansonius: "Doel is om zo meer te weten te komen over de ontwikkeling van de moedertaal in combinatie met de leercurve van het kind." Dat onderzoek, is de basis. "Zo kunnen we taalstoornissen zo vroeg mogelijk erkennen én beter behandelen", aldus Jansonius.

12 MEI

Meer weten over nalaten aan de wetenschap

Kino Jansonius koos ervoor om een fonds op naam op te richten en dit in haar testament op te nemen. Het is een van de vele mogelijkheden om te doneren aan de wetenschap. Denk je hier zelf ook weleens over na of wil je hierover meer weten? Ga naar de de informatiebijeenkomst op **12 mei vanaf 13.30 uur**. Meld je aan via fondsenwerving@ru.nl. Tijdens deze bijeenkomst legt notaris Erik van den Munckhof (Hekkelman) uit hoe het erfrecht in Nederland werkt en wat het nut van een testament kan zijn. Hij geeft tips voor het opstellen van een testament en vertelt meer over erfbelasting en schenkingen. Een vraag? Geen probleem! Er is ook ruim de gelegenheid om vragen te stellen.

Help kinderen om beter te leren

Leren lukt alleen als je je veilig voelt in de klas. Klinkt logisch, toch? Yvonne van den Berg (universitair docent ontwikkelingspsychologie) doet onderzoek naar inclusiviteit, pesten en relaties op de basisschool. De resultaten van haar onderzoek deelt ze met leerkrachten op de website [Stoeltjesdans.nl](https://stoeltjesdans.nl). Al 12.500 leerkrachten maken dankbaar gebruik van deze kennis. Door een donatie te doen, help je Yvonne om haar website gratis beschikbaar te maken voor leerkrachten. Zo ondersteunen we hen om de klas een veilige plek te maken voor iedereen. Help je mee? Doneer dan door de QR-code te scannen.

Influencer worden?

Duurzaamheid maakt impact

In december en januari lag onze focus op onderzoek naar duurzaamheid. Donaties aan het Radboud Fonds zorgen ervoor dat we antwoord kunnen vinden op vragen als: Wat betekent de opwarming van de aarde voor de vissen in het water? Wat doet onze consumptiedrang in december voor het plastic in de oceaan? Hoe helpt big data bij een beter milieu? Gelukkig vinden onze alumni en donateurs duurzaamheid net zo belangrijk als wij. We haalden een mooi bedrag op voor onze verschillende onderzoekers en onderzoeken. Daarom nogmaals: bedankt!

Kun je een patiënt behandelen voordat die ziek wordt?

De universiteiten in Nederland doen baanbrekend onderzoek. Om iedereen te laten weten dat je dat onderzoek financieel kunt steunen, sloegen we met veertien universiteitsfondsen de handen ineen. Met de prikkelende vraag 'kun je een patiënt behandelen voordat die ziek wordt' brengen we het onderzoek naar preventie onder de aandacht. Benieuwd naar het antwoord op de vraag? Check Universiteitsfondsen.nl of scan de QR-code.

RADBOUD RECHARGE

Radboud Universiteit

R

**WIL JIJ EENS TERUG NAAR
DE CAMPUS? OP 9 APRIL IS
DE RADBOUD RECHARGE-DAG!
MEER WETEN? CHECK
[WWW.RU.NL/
RADBOUDRECHARGEDAG2022](http://WWW.RU.NL/RADBOUDRECHARGEDAG2022)**

R

OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN DE NIEUWSTE
WETENSCHAPPELIJKE INZICHTEN? MAAK EEN GRATIS
ACCOUNT AAN EN BEPAAL ZELF WAT JE LEEST DOOR
EEN SELECTIE TE MAKEN UIT DE 31 VERSCHILLENDE
INTERESSEGEBIEDEN. ONTDEK ONZE LEUKSTE
CURSUSSEN, EVENEMENTEN EN WINACTIES.

ONTDEK RADBOUD RECHARGE EN MAAK DIRECT
EEN GRATIS ACCOUNT AAN.

WWW.RADBOUDRECHARGE.NL